



รายงานการพิจารณาศึกษา  
เรื่อง การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้า  
ในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น

ของ

คณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
สภาผู้แทนราษฎร

กลุ่มงานคณะกรรมการการกฏหมาย  
การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
สำนักกรรมการ ๒  
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

ด่วนที่สุด

ที่ สผ ๐๐๑๘.๑๐/๒๖๕๓

(สำเนา)

สภาผู้แทนราษฎร

ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗

กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น

กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน จำนวน ๑ ชุด

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ประกอบด้วย

๑. นายปิยบุตร แสงกนกกุล	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสิระ เจนจาคะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสาวพรรณนิการ์ วานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายคมเดช ไชยศิวามงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก
๘. นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายรังสิมันต์ โรม	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

ต่อมา นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์ ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ ทำให้ความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความเป็นกรรมการฯ สิ้นสุดลง ต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน แทนนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค จากนั้น นายปิยบุตร แสงกนกกุล และนางสาวพรรณนิการ์ วานิช ได้พ้นจากตำแหน่ง เพราะสมาชิกภาพสิ้นสุดลง เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓ ต่อมา นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการในคณะกรรมการในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์

นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ และนายสิงหนัด ดีนาง เป็นกรรมการในคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน แทน

ในคราวประชุมคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. นายสิระ เจนจาคะ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายคมเดช ไชยศิริมงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก
๘. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายนิรมิต สุจारी	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายรังสีมนต์ โรม	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ	กรรมการ
๑๓. นายสิงหนัด ดีนาง	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

ต่อมา นายสิระ เจนจาคะ ได้พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันพุธที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ เพราะสมาชิกภาพสิ้นสุดลง และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้งนายไพบูลย์ นิติตะวัน เป็นกรรมการแทน

อนึ่ง นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์ ได้พ้นจากกรรมการในคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน เพราะลาออก และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายศุภชัย ใจสมุทร เป็นกรรมการแทน และในคราวประชุมคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๐๐ วันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ดังนี้

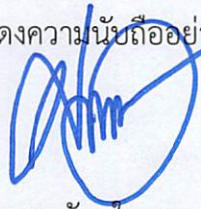
๑. นายศุภชัย ใจสมุทร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายคมเดช ไชยศิริมงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายไพบูลย์ นิติตะวัน	รองประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๙. นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ	โฆษกคณะกรรมการธิการ
๑๐. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการธิการ
๑๑. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการธิการ
๑๒. นายรังสิมันต์ โรม	กรรมการ
๑๓. นายสิงหนภณ ดีนาง	กรรมการ
๑๔. นายอาดิสัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการธิการ

บัดนี้ คณะกรรมการธิการได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น” เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอรายงานของคณะกรรมการธิการตามความในข้อ ๑๐๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ “เมื่อคณะกรรมการธิการได้กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจหรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภาตามระยะเวลาที่สภากำหนด”

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง



(นายศุภชัย ใจสมุทร)

ประธานคณะกรรมการธิการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

สำนักกรรมการธิการ ๒

กลุ่มงานคณะกรรมการการกฎหมาย

การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

โทร ๐ ๒๒๔๒ ๕๕๐๐ ต่อ ๖๓๒๑

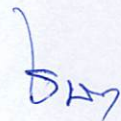
ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ law\_fairly@hotmail.com



กรณ/ร่าง

กรณ/พิมพ์

...../ตรวจ



22/9/65

## สารบัญ

	หน้า
รายงานคณะกรรมการธิการ	ก
รายงานคณะอนุกรรมการธิการ	ข
บทสรุปผู้บริหาร	ค
สารบัญ	
๑. การดำเนินการ	๓
๒. วิธีการพิจารณาศึกษา	๓
๓. หน่วยงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง	๔
๓.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๔
๓.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง	๕
๔. ผลการพิจารณา	๕
๔.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา	๕
๔.๒ การดำเนินการ	๕
๔.๒.๑ สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	๖
๔.๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ	๗
๔.๒.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	๘
๔.๒.๔ สำนักงานศาลยุติธรรม	๙
๔.๒.๕ สำนักงานอัยการสูงสุด	๑๐
๔.๒.๖ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	๑๔
๔.๒.๗ กรมราชทัณฑ์	๑๔
๔.๓ ความเห็นของคณะกรรมการธิการ	๑๕
๔.๔ การพิจารณาคำร้องของผู้ร้องเรียน	๑๗
๔.๕ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการธิการ	๑๘

### ภาคผนวก

- ภาคผนวก ก สรุปผลการศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรมกรณีความล่าช้าในการดำเนินคดีและเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- ภาคผนวก ข เอกสารเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องที่ ๒/๒๕๖๕ บทบาทอัยการในการกลั่นกรองและตรวจสอบการขอออกหมายจับในต่างประเทศ
- ภาคผนวก ค คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เรงรัดการสอบสวนคดีอาญา
- ภาคผนวก ง เรื่องร้องเรียนของนางสาวเจระอเมาะ ดอเลาะ เรื่อง ขอร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔

รายนามคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ชุดที่ ๒๕



นายศุภชัย ใจสมุทร  
ประธานคณะกรรมการ



นายชวลิต วิชยสุทธิ์  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง



นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง



นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม



ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่



นายคมเดช ไชยวิความงคล  
รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า



นายสุทัศน์ เงินหมื่น  
ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ



นายไพฑูรย์ นิติตะวัน  
รองประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ



นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ  
โฆษกคณะกรรมการ



นายนิรมิต สุจारी  
โฆษกคณะกรรมการ



นายศาสตรา ศรีปาน  
โฆษกคณะกรรมการ



นายรังสิมันต์ โรม  
กรรมการ



นายสิงหนภณ ตีนาง  
กรรมการ



นายอาดิตัน อาลีอิสเฮาะ  
กรรมการ



นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ  
เลขานุการคณะกรรมการ

รายนามคณะอนุกรรมการ  
ศึกษาการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
ในคณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ชุดที่ ๒๕

- |                                       |                        |
|---------------------------------------|------------------------|
| ๑. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ             | ประธานคณะอนุกรรมการ    |
| ๒. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์              | รองประธานคณะอนุกรรมการ |
| ๓. นายวรเทพ สกุลพิชัยรัตน์            | รองประธานคณะอนุกรรมการ |
| ๔. นายปกรณ์ อารีกุล                   | อนุกรรมการ             |
| ๕. นางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติ          | อนุกรรมการ             |
| ๖. พันตำรวจเอก วิรุฒม์ ศิริสวัสดิบุตร | อนุกรรมการ             |
| ๗. นางสมศรี หาญอนันทสุข               | อนุกรรมการ             |
| ๘. นายสุรพล มณีประวัตติ               | อนุกรรมการ             |
| ๙. นางอังคณา นีละไพจิตร               | อนุกรรมการ             |
| ๑๐. นายสุรจิต บัญยกุล                 | เลขานุการคณะอนุกรรมการ |

## บทสรุปผู้บริหาร

การเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนเป็นหลักการสำคัญที่รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และอนุสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยเป็นภาคี ปัญหาการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมที่ล่าช้าและไม่เป็นธรรม กรณีการดำเนินคดีต่อผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นเกิดขึ้นมานานและสร้างความเสียหายแก่ประชาชนในวงกว้าง โดยเฉพาะผู้ต้องหาและจำเลย หากรวมถึงผู้เสียหายในคดีด้วยเช่นกัน ที่ผ่านมามีการร้องเรียนเรื่องดังกล่าวไปยังองค์กรอิสระด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ทั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เป็นจำนวนมากในแต่ละปี แต่ปัญหาดังกล่าวยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและไม่มีทีท่าจะลดลง

คณะกรรมการการกฤษฎีกาหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่และอำนาจตามข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๙๐ (๑) กระทำกิจการ พิจารณาสอบหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ที่เกี่ยวกับการดำเนินการตามแนวนโยบายด้านกฎหมาย การยุติธรรม สิทธิมนุษยชน สิทธิชุมชน สิทธิในกระบวนการยุติธรรม และความเป็นธรรมในระยะเปลี่ยนผ่าน ได้ตระหนักถึงความเดือดร้อนและความเสียหายของประชาชนจึงได้ทำการศึกษาและตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น โดยคณะกรรมการเห็นว่านอกจากการพิจารณาถึงสิทธิของผู้ต้องขังที่ถูกอายัดในคดีอื่นแล้ว สิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายก็สมควรต้องถูกคำนึงถึงเช่นกัน เพราะมีผู้เสียหายจำนวนมากที่รอรับผลคดี และรอรับการเยียวยา (remedy) โดยเฉพาะกรณีคดีแพ่งที่เกี่ยวกับความผิดทางอาญา ซึ่งผู้เสียหายจะไม่สามารถดำเนินการใด ๆ ได้เลยหากไม่มีความคืบหน้าในคดีอาญา ยิ่งไปกว่านั้น ผลของการประวิงคดียังอาจทำให้รัฐไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้ เพราะพยานหลักฐานอาจสูญหายหรือคลาดเคลื่อนไปตามระยะเวลา ปัญหาต่าง ๆ ที่กล่าวมาส่งผลกระทบต่อทั้งนโยบายของรัฐด้านการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหาย และผู้ต้องหาในคดี ประการสำคัญคือจะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

จากการรับฟังข้อมูลและคำชี้แจงอย่างรอบด้านจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งองค์กรอิสระด้านการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงยุติธรรม รวมถึงสำนักงานอัยการสูงสุด และผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม คณะกรรมการพบว่าปัญหาสำคัญคือการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน ซึ่งแม้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติจะได้ตรวจสอบและมีรายงานข้อเสนอแนะต่อสำนักงานตำรวจแห่งชาติมาแล้วหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่ยังเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติเท่าที่ควรเนื่องจากยังพบมีการร้องเรียนจากผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่องซึ่งปัญหาสำคัญ คือ

๑. พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติตามหลักกฎหมายและระเบียบ ตลอดจนคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙ / ๒๕๕๖ โดยเมื่อมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องขังต่อทางเรือนจำหรือทัณฑสถานไว้แล้ว ก็ได้เร่งรัดดำเนินคดีให้เสร็จสิ้น แต่กลับรอนจนกว่าผู้ต้องขังที่อายัดตัวไว้นั้นครบกำหนดพันธโทษในคดีเดิมก่อนจึงจะนำตัวไปดำเนินคดีอื่นต่อไป

๒. พนักงานสอบสวนไม่ทราบความคืบหน้าของคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่ถูกคุมขังในคดีอื่น ทำให้ไม่ดำเนินการขอตัวไปดำเนินคดีที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ หรือทราบที่คดีอื่นเสร็จเด็ดขาดแล้วแต่ไม่ดำเนินการขอตัวหรือไม่สามารถนำตัวไปดำเนินคดีต่อได้ หรือไม่แจ้งถอนอายัดตัวเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว

๓. พนักงานอัยการไม่รับสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนที่ส่งสำนวนโดยไม่มีตัวผู้ต้องหาไปด้วย (กรณีผู้ต้องหาถูกขังอยู่ในเรือนจำหรือทัณฑสถานต่างเขตอำนาจศาล)

๔. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้แก้ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการอายัดตัวผู้ต้องหาคดีอื่นอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ ทำให้สิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอาจเสียไป

๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติขาดระบบการตรวจสอบสำนวนคดีที่ค้างค้างอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และการแก้ปัญหาเพียงการออกหนังสือกำชับการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๖. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแสวงหาทางออกของปัญหาร่วมกันเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

ในการนี้ เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ และเพื่อคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงความยุติธรรมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกติกาสากลด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง คณะกรรมการจึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำชับและตรวจสอบให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งที่ ๔๑๙ / ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา อย่างเคร่งครัด และลงโทษพนักงานสอบสวนซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวอย่างจริงจัง

๒. กรมราชทัณฑ์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมกันแก้ปัญหาความล่าช้าในการสอบสวนคดีของผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังและอายัดตัวในคดีอื่น ดังนี้

๒.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดีอาญาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องให้เสร็จสิ้นและส่งพนักงานอัยการสั่งคดีโดยเร็วทุกคดี

๒.๒ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งอายัดตัวผู้ถูกคุมขังซึ่งถูกดำเนินคดีอื่นอีกไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถาน หากต่อมาปรากฏว่าศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้จำคุกผู้ถูกคุมขังให้พนักงานสอบสวนรีบส่งสำนวนการสอบสวนซึ่งถูกดำเนินคดีอื่นไปยังพนักงานอัยการ พร้อมประสานกับกรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำเพื่อขอโอนตัวผู้ต้องหา หรือผู้ต้องขังไปควบคุมตัวยังเรือนจำที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น เพื่อพนักงานอัยการจะได้ยื่นฟ้องต่อศาลโดยเร็ว

๓. ให้กรมราชทัณฑ์กำชับและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ให้ดำเนินการอายัดตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังในกรณีที่มีหลักฐานสำเนาหมายจับจากศาลเท่านั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมิให้กระทบต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักกติกาสากล และการพัฒนาพฤติกรรมนิสัยผู้กระทำผิดที่จำเป็นต้องมีการให้ประโยชน์ทางการราชทัณฑ์บางประการกับผู้ต้องขัง เช่น การย้ายกลับภูมิลำเนา การลดวันต้องโทษ และการพักการลงโทษ เป็นต้น

๔. กระทรวงยุติธรรมควรเร่งรัดในการพัฒนาระบบและกำหนดตัวชี้วัดในการนำข้อมูลทางคดีของผู้กระทำความผิดแต่ละรายในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอายัดตัว (ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์) เข้าสู่ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม ( Data Exchange Center : DXC ) แบบออนไลน์ และกำหนดข้อมูล ชั้นข้อมูล ของฐานข้อมูลในระบบ DXC ให้มีระบบชั้นความลับและกำหนดสิทธิการเข้าถึง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงได้หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมในการอำนวยความสะดวก

๕. ทุกหน่วยงานควรปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่ถูกอายัดในคดีอื่น

๖. เห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวข้องกับการออกหมายจับ โดยให้อำนาจพนักงานอัยการกลับกรงและตรวจสอบการขอออกหมายจับก่อนให้ศาลพิจารณาคดีออกหมายจับ และแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องคดีอาญากรณีที่ต้องหาอยู่ในการควบคุมของเรือนจำหรือทัณฑสถานที่อยู่นอกเขตอำนาจศาล

๗. เห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรมีข้อเสนอแนะต่อประธานศาลฎีกาเพื่อปรับปรุงระเบียบการรับฟ้องคดีอาญา กรณีที่ต้องหาอยู่ในการควบคุมของเรือนจำหรือทัณฑสถานที่อยู่นอกเขตอำนาจศาล

๘. เห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรมีข้อเสนอแนะต่อประธานศาลฎีกา ให้ออกข้อบังคับของประธานศาลฎีกา “ว่าด้วยการพิจารณาคดีของศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. .... โดยให้มีหลักการสำคัญคือ ให้ศาลใช้ดุลพินิจอนุญาตให้นำวิธีการประชุมทางจอภาพมาใช้ในการพิจารณาคดีของศาลได้เฉพาะกรณีจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นในกรณีมีเหตุจำเป็น โดยต้องคำนึงถึงความจำเป็นของการเคลื่อนย้ายจำเลยมาศาลกับการที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งสิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีซึ่งอาจทำให้จำเลยได้รับผลกระทบจากการที่จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาคดี”

๙. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรบรรจุแต่งตั้งพนักงานสอบสวนให้มีจำนวนเพียงพอ รวมทั้งมีความรู้ความสามารถ ในการทำงานสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

๑๐. แต่ละหน่วยงานควรจัดอบรมบุคลากรของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนดำเนินการของสำนวนคดีอาญาและอายัดตัวผู้ต้องหา ให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบที่ถูกต้องตรงกัน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือเกิดปัญหาในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

รายงานการตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดี  
กับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น

ของ

คณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
สภาผู้แทนราษฎร

ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)  
วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
ประกอบด้วย

๑. นายปิยบุตร แสงกนกกุล	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสิระ เจนจาคะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสาวพรรณิการ์ วานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายคมเดช ไชยสีวามงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก
๘. นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายรังสิมันต์ โรม	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

ต่อมา นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์  
ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ ทำให้ความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความเป็นกรรมการฯ สิ้นสุดลง  
ต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๕  
มกราคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นางสาวศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการ  
การกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน แทนนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค จากนั้น นายปิยบุตร แสงกนกกุล  
และนางสาวพรรณิการ์ วานิช ได้พ้นจากตำแหน่ง เพราะสมาชิกภาพสิ้นสุดลง เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓  
ต่อมา นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการในคณะกรรมการในวันที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๖๓  
ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) เป็นพิเศษ  
ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์ นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ  
และนายสิงหนวด ดีนาง เป็นกรรมการในคณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน แทน

ในคราวประชุมคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. นายสิระ เจนจาคะ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายคมเดช ไชยดีความงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก
๘. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายรังสิมันต์ โรม	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ์	กรรมการ
๑๓. นายสิงหนภณ ดีนาง	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขาธิการคณะกรรมการ

ต่อมา นายสิระ เจนจาคะ ได้พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ เพราะสมาชิกภาพสิ้นสุดลง และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้งนายไพบูลย์ นิติตะวัน เป็นกรรมการแทน

อนึ่ง นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์ ได้พ้นจากกรรมการในคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน เพราะลาออก และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายศุภชัย ใจสมุทร เป็นกรรมการแทน และในคราวประชุมคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๐๐ วันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. นายศุภชัย ใจสมุทร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายคมเดช ไชยดีความงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายไพบูลย์ นิติตะวัน	รองประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายรังสิมันต์ โรม	กรรมการ

๑๓. นายสิงหนภณ ดีนาง	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น” เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอรายงานของคณะกรรมการตามความในข้อ ๑๐๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ “เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิจารณาสอบสวนข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจ หรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภาตามระยะเวลาที่สภากำหนด”

## ๑. การดำเนินการ

คณะกรรมการได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการศึกษาการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ดำเนินการพิจารณาศึกษาปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่นและจัดทำรายงานการพิจารณาศึกษาเพื่อเสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาให้ความเห็นชอบ ซึ่งคณะอนุกรรมการคณะนี้ ประกอบด้วย

๑.๑ นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	ประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๒ นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๓ นายวรเทพ สกกุลพิชัยรัตน์	รองประธานคณะอนุกรรมการ
๑.๔ นายปรกรณ์ อารีกุล	อนุกรรมการ
๑.๕ นางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติ	อนุกรรมการ
๑.๖ พันตำรวจเอก วิรุฒม์ ศิริสวัสดิบุตร	อนุกรรมการ
๑.๗ นางสมศรี หาญอนันตสุข	อนุกรรมการ
๑.๘ นายสุรพล มณีประวัตติ	อนุกรรมการ
๑.๙ นางอังคณา นีละไพจิตร	อนุกรรมการ
๑.๑๐ นายสุรจิต บุญยุบล	เลขานุการคณะอนุกรรมการ

ในการนี้ คณะอนุกรรมการศึกษาการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ในคณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น” แล้วเสร็จ ต่อมาในคราวประชุมคณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๘๙ วันศุกร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ คณะกรรมการได้พิจารณารายงานฉบับดังกล่าว และมีมติเห็นชอบกับรายงานฉบับดังกล่าวเสมือนหนึ่งเป็นรายงานของคณะกรรมการ เนื่องจากเป็นเรื่องสำคัญ มีความจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเสนอต่อสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป

## ๒. วิธีการพิจารณาศึกษา

คณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ได้พิจารณา รายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น” ในคราวประชุมคณะกรรมการการกฏหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ ๘๙ วันศุกร์ที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕

### ๓. หน่วยงานและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

#### ๓.๑ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

##### ๑) สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

- |                                  |  |
|----------------------------------|--|
| ๑. พลตำรวจโท สุรพงษ์ ชัยจันทร์   | ผู้บัญชาการสำนักงานกฎหมายและคดี                                  |
| ๒. พันตำรวจโทหญิง ประพร เต็มเกาะ | ผู้กำกับการกลุ่มงานพัฒนากฎหมาย<br>กองกฎหมาย สำนักงานกฎหมายและคดี |

##### ๒) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

- |                              |   |
|------------------------------|---|
| - นางชนิษฐนันท์ อภิทธิราชการ | ผู้อำนวยการสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา |
|------------------------------|---|

##### ๓) สำนักงานอัยการสูงสุด

- |                     |                              |
|---------------------|------------------------------|
| - นายบุญชูธำ ทัตทูน | อัยการประจำสำนักอัยการสูงสุด |
|---------------------|------------------------------|

##### ๔) สำนักงานศาลยุติธรรม

- |                    |                |
|--------------------|----------------|
| - นายมณฑล อ่องมะลิ | นิติกรชำนาญการ |
|--------------------|----------------|

##### ๕) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

- |                       |                        |
|-----------------------|------------------------|
| - นายภาณุวัฒน์ ทองสุข | ผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย |
|-----------------------|------------------------|

##### ๖) กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

- |                            |  |
|----------------------------|--|
| ๑. นางนงภรณ์ รุ่งเพ็ชรวงศ์ | ที่ปรึกษากรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ<br>ด้านกฎหมายและสิทธิมนุษยชน |
| ๒. นางอุดมสิน ธรรมสุวินัย  | นักวิชาการยุติธรรมชำนาญการพิเศษ                                  |

##### ๗) กรมราชทัณฑ์

- |                               |  |
|-------------------------------|--|
| ๑. นางสาวแสงสุข ลิ้มพันธ์     | นิติกรชำนาญการพิเศษ                      |
| ๒. นายเอกอิศร ทองเนื้อดี      | นักทัณฑวิทยาชำนาญการพิเศษ                |
| ๓. นายพงษ์ภินันท์ จันกลิ่น    | นักวิชาการอบรมและฝึกวิชาชีพชำนาญการพิเศษ |
| ๔. นางสาวภาสุรีย์ ดวงประทีป   | นิติกรชำนาญการ                           |
| ๕. นายอนุกุล หวังศักราทิตย์   | นักทัณฑวิทยาชำนาญการ                     |
| ๖. ว่าที่ร้อยโท ยุทธนา อาจหาญ | นักทัณฑวิทยาชำนาญการ                     |

#### ๓.๒ เอกสารที่เกี่ยวข้อง

๑) สรุปผลการศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรมกรณีความล่าช้าในการดำเนินคดีและเรื่องที่เกี่ยวข้องเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (ภาคผนวก ก)

๒) เอกสารเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องที่ ๒/๒๕๖๕ บทบาทอัยการในการกลั่นกรองและตรวจสอบการขอออกหมายจับในต่างประเทศ (ภาคผนวก ข)

๓) คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา (ภาคผนวก ค)

๔) เรื่องร้องเรียนของนางสาวเจระอมาะ ดอเกาะ เรื่อง ขอร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ (ภาคผนวก ง)

## ๔. ผลการพิจารณา

คณะกรรมการฯ ได้จัดทำรายงานผลการพิจารณาศึกษา เรื่อง รายงานการตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น ปรากฏผลการดำเนินการ ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

### ๔.๑ ความเป็นมาและสภาพปัญหา

ด้วยนางสาวเจระอเมาะ ดอเลาะ ได้ร้องเรียนต่อคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ ว่า สามีคือ นายอาหมีน กาชอ ได้รับการปฏิบัติโดยมิชอบจากพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา เนื่องจากนายอาหมีน กาชอ ซึ่งเป็นอดีตผู้ต้องขังเรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี ถูกจับกุมดำเนินคดีตามหมายจับของศาลจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ รวมทั้งสิ้นจำนวน ๕ คดี โดยศาลได้พิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้วจำนวน ๔ คดี และศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุกจำนวน ๑ คดี โดยนายอาหมีน กาชอ ได้รับโทษตามคำพิพากษาแล้ว และมีกำหนดพ้นโทษเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ ขณะกำลังได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำกลางจังหวัดปัตตานีมีเจ้าพนักงานตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานีได้ทำการอายัดตัวนายอาหมีน แล้วนำตัวมาควบคุมที่สถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี และต่อมาพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานีได้ประสานให้พนักงานตำรวจชุดจับกุมของสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลามาจับกุม นายอาหมีน กาชอ ตามหมายจับของศาลจังหวัดยะลา ที่ จส. ๔๘/๒๕๕๐ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ เพื่อส่งให้พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรจังหวัดยะลาแจ้งข้อกล่าวหาและยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาลจังหวัดยะลา เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรม ทั้งนี้ เมื่อประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ ระหว่างรับโทษจำคุกคดีถึงที่สุดที่เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลาได้แจ้งให้นายอาหมีน กาชอ รับทราบข้อกล่าวหาตามหมายจับของศาลจังหวัดยะลา แต่หลังการแจ้งข้อกล่าวหาพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา กลับไม่ได้มีการดำเนินการใด ๆ เพื่อให้โอกาสนายอาหมีน กาชอ ได้รับสิทธิในการต่อสู้คดี จนกระทั่งได้รับการปล่อยตัวและกำลังจะได้รับอิสรภาพเพื่อกลับมาใช้ชีวิตตามปกติ กลับถูกควบคุมตัวต่อโดยพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ทั้งนี้ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรจังหวัดยะลา สามารถที่จะดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมได้ในระหว่างที่นายอาหมีน กาชอ ยังอยู่ระหว่างการต้องโทษที่เรือนจำกลางปัตตานี

ปัจจุบัน นายอาหมีน กาชอ ยังคงถูกคุมขังที่เรือนจำกลางจังหวัดยะลา และคดีอยู่ระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา โดยศาลจังหวัดยะลาไม่อนุญาตให้ปล่อยตัวชั่วคราว เนื่องจากผู้ร้องเห็นว่าไม่ได้รับความเป็นธรรม จากกรณีดังกล่าวจึงขอให้คณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ได้ตรวจสอบความไม่สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา และพิจารณาหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวน และบรรเทาความเดือดร้อนของนายอาหมีน กาชอ และครอบครัวจากเหตุดังกล่าว

### ๔.๒ การดำเนินการ

คณะกรรมการการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ได้ดำเนินการพิจารณาศึกษาการตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น โดยมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาแถลงข้อเท็จจริงและแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหา ดังนี้

#### ๔.๒.๑ สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้อำนวยการสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา ให้ข้อมูลว่า นับแต่มีการตั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน มีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการอายัดตัวผู้ต้องหาในคดีอื่นแล้วไม่เร่งรัดดำเนินคดีภายในเวลาอันควรเป็นจำนวนมาก จากรายงานการศึกษาของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา<sup>๑</sup> ผู้ตรวจการแผ่นดิน พบว่าสถิติเรื่องร้องเรียนที่มีผู้ร้องเรียนส่งมายังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ย้อนหลัง ๑๐ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ – พ.ศ. ๒๕๖๔) พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีสถิติการอุทธรณ์เรื่องร้องเรียนสูงเป็นลำดับที่ ๑ โดยกลุ่มประเด็นที่มีปริมาณเรื่องร้องเรียนสูงสุดได้แก่ ความล่าช้าในการดำเนินคดี และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอายัดตัวผู้ต้องหา โดยเฉพาะในปี ๒๕๖๔ มีการร้องเรียนในประเด็นการดำเนินคดีล่าช้า ไม่ถอนอายัด ไม่ส่งสำนวนคดีให้อัยการที่ร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสูงถึง ๔๓๐ เรื่อง

แม้เรื่องร้องเรียนที่มาจากผู้เสียหายอาจมีจำนวนน้อยกว่าเรื่องร้องเรียนที่มาจากผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) เนื่องจากผู้เสียหายในคดีอาญาสามารถใช้ช่องทางอื่นในการติดตามความคืบหน้าของคดีได้มากกว่าผู้ที่ถูกควบคุมตัวในเรือนจำหรือทัณฑสถาน ซึ่งเป็นกลุ่มที่ขาดโอกาส และไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ง่าย

รายงานการศึกษาโดย สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน อ่างสถิติของกรมราชทัณฑ์เมื่อวันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๖๔ (หลังจากเสร็จสิ้น การดำเนินการตามพระราชกฤษฎีกุ พระราชทานอภัยโทษ พ.ศ. ๒๕๖๓ ครั้งที่ ๑) มีคดีที่พนักงานสอบสวน ขอลายัดตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) จำนวนทั้งสิ้น ๙,๘๑๙ คดี แยกเป็นหนังสือขอลายัดที่มีหมายจับจำนวน ๔,๒๖๐ ราย และหนังสือขอลายัดที่ไม่มีหมายจับจำนวน ๕,๕๕๙ ราย

สำหรับสถิติของกรมราชทัณฑ์เมื่อวันที่ ๑ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีคดีที่พนักงานสอบสวน ขอลายัดตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) จำนวนทั้งสิ้น ๑๐,๑๙๑ คดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าปริมาณสำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหานั้นยังไม่ลดลงเท่าที่ควร แม้ว่าจะได้มีการกำชับการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องแล้วก็ตาม<sup>๒</sup>

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้มีข้อสังเกตจากข้อมูลสถิติของกรมราชทัณฑ์โดยเห็นว่ ฐานความผิดของผู้ต้องหาที่ถูกอายัดตัว มิได้มีเฉพาะกรณีที่ไม่ปรากฏตัวผู้เสียหายซึ่งเป็น ปัจเจกชน (เช่น คดียาเสพติด) เท่านั้น แต่ยังเป็นกรณีฐานความผิดที่ปรากฏตัวตนผู้เสียหายอย่างชัดเจน (เช่น คดีความผิดเกี่ยวกับชีวิต และความผิดเกี่ยวกับทรัพย์ ซึ่งผู้เสียหายจำเป็นต้องนำผลคดีอาญาไปใช้ประกอบการขอรับค่าตอบแทน ผู้เสียหายตามพระราชบัญญัติค่าตอบแทนผู้เสียหายและค่าทดแทน และค่าใช้จ่ายแก่จำเลยในคดีอาญา พ.ศ. ๒๕๔๔ หรือฟ้องร้องเพื่อเรียกค่าเสียหายทางแพ่ง) ในจำนวนที่ไม่น้อยไปกว่ากันจึงเป็นที่แน่ชัดว่า การเร่งรัดคดีที่มีการอายัดตัวจึงมิใช่เป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องหาเท่านั้น แต่ยังส่งผลเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายในคดีด้วย

ข้อสังเกตที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ ไม่ว่าจะคดีนั้นพนักงานสอบสวนจะมีหมายจับ หรือไม่มีหมายจับผู้ต้องหากก็ตาม แต่หนังสือที่ใช้เป็นหลักฐานในการขอลายัดตัวทุกฉบับจะระบุข้อความไว้เช่นเดียวกันว่า “ขอลายัดตัว.....” ทั้งที่พนักงานสอบสวนทราบอยู่แล้วว่า การมีหนังสือขอลายัดตัวผู้ต้องหารายใดจะต้องมีหมายจับผู้ต้องหารายนั้นประกอบด้วย (ตามเงื่อนไขของสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) ส่วนเรือนจำ

<sup>๑</sup> รายงานการศึกษาเรื่อง “การแก้ไข้ปัญหาของกระบวนการยุติธรรม กรณีความล่าช้าในการดำเนินคดี และเรื่องทีสืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน” โดย สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ๒๕๖๔.

<sup>๒</sup> เรื่องเดียวกัน, อ่างแล้ว.

หรือทัศนสถานต่าง ๆ หลายแห่งก็รับหนังสือขออายุต์ (ทั้งที่มีหมายจับและไม่มีหมายจับ) ไว้ดำเนินการ ในลักษณะเดียวกันกับหนังสือขออายุต์ตัวทั่วไป โดยไม่ทราบถึงผลของความแตกต่าง ส่งผลให้เรื่องร้องเรียน กรณีความล่าช้าในสำนวนคดีมีจำนวนสูงขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ ความเข้าใจหรือการปฏิบัติที่ผิดพลาดคลาดเคลื่อน ดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการประวิงคดีโดยไม่มีเหตุอันควร (ไม่เป็นไปตามกรอบระยะเวลาการสอบสวน)

นอกจากนั้น ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนิน โครงการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรือนจำและผู้ต้องขัง เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้มีการนำปัญหาการอายุต์ตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) เข้าหารือกับผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัศนสถาน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง รวม ๒๓ จังหวัด ปรากฏข้อเท็จจริง เช่น

๑) พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องยังมีแนวคิดที่ว่า เมื่ออายุต์ตัวผู้ต้องหาไว้กับ ทางเรือนจำแล้ว ก็สามารถชะลอการดำเนินคดีไว้ได้จนกว่าผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) รายดังกล่าวจะครบกำหนด พันโทษในคดีเดิมเสียก่อน จึงจะนำตัวมาดำเนินคดีในคดีที่อายุต์ไว้ต่อไป ทำให้จำนวนคดีที่มีการอายุต์ตัว ค้างอยู่เป็นจำนวนมาก

๒) พนักงานสอบสวนมีหนังสือขออายุต์ตัวผู้ต้องหาโดยไม่มีสำเนาหมายจับ

๓) สถานีตำรวจหลายแห่งมิได้จัดทำสมุดควบคุมอายุต์ไว้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบ หรือมิได้ลงรายละเอียดที่ชัดเจนไว้ในสมุดควบคุมอายุต์ จึงไม่สามารถติดตามผลหรือความคืบหน้าของคดีได้ โดยเฉพาะในกรณีที่พนักงานสอบสวนเจ้าของสำนวนเดิมพ้นจากหน้าที่ความรับผิดชอบไปด้วยเหตุต่าง ๆ เช่น โยกย้าย เกษียณอายุราชการ และเสียชีวิต ฯลฯ

๔) พนักงานสอบสวนไม่ดำเนินการขอโอนตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ที่ถูกคุมขังอยู่ นอกเขตอำนาจศาล มาดำเนินคดีภายในเขตอำนาจศาล หรือไม่ดำเนินการเพื่อให้มีการส่งคดีไปพิจารณา ในเขตอำนาจศาลที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่

๕) พนักงานสอบสวนไม่ถอนอายุต์ในคดีที่ศาลประทับฟ้องหรือมีคำพิพากษา เสร็จเด็ดขาดแล้ว (เนื่องจากไม่ทราบหรือไม่ได้ติดตามข้อมูลคดีภายหลังการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการ)

#### ๔.๒.๒ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากสถิติที่มีผู้ร้องเรียนเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน แห่งชาติ พบว่านับแต่ปี ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓ กรณีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม มีจำนวนเรื่องร้องเรียนสูงสุด โดยกรณีการดำเนินการล่าช้าและการอายุต์ตัวมีผู้ร้องเรียนคิดเป็นร้อยละ ๓๘.๘๐ ของเรื่องร้องเรียนทั้งหมด แม้ที่ผ่านมากomiteeกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้เคยมีข้อเสนอแนะที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐ เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน กรณีปัญหาการปฏิบัติต่อ ผู้ต้องขังที่มีการอายุต์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่จากการติดตามผลการดำเนินงาน และข้อเท็จจริง ที่ปรากฏคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติยังได้รับเรื่องร้องเรียนเรื่องดังกล่าวจนถึงปัจจุบัน โดยจากสถิติ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๙ จนถึง ๓๑ กรกฎาคม ๒๕๖๔ มีเรื่องร้องเรียนมายังคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมจำนวนทั้งสิ้น จำนวน ๒๒๑ เรื่อง จึงเห็นว่าการดำเนินงานที่ผ่านมายังคงมีปัญหาและอุปสรรคที่ส่งผลให้ การปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่อยู่อายุต์ในคดีอื่นไม่อาจคลี่คลายไปในทางที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ<sup>๑</sup>

<sup>๑</sup> คำชี้แจงผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต่อคณะอนุกรรมการ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔.

ในส่วนข้อเสนอแนะที่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้เสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไปแล้ว<sup>๔</sup> เช่น

๑. กรมราชทัณฑ์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาความล่าช้าในการสอบสวนคดีของผู้ต้องขังที่มีการอาัยต โดยพนักงานสอบสวนต้องรีบเร่งสอบสวนตามกระบวนการให้เสร็จสิ้นแล้วส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว และหากปรากฏว่าคดีที่ผู้ต้องหาหรือนั้นถูกคุมขังอยู่เสร็จสิ้นคดีในศาลชั้นต้นแล้ว ให้เรือนจำหรือทัณฑสถานนั้น ๆ แจ้งพนักงานสอบสวนเพื่อส่งสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานอัยการ พร้อมกับประสานงานกับราชทัณฑ์เพื่อขอโอนตัวผู้ต้องขังจากเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ผู้ต้องขังหรือนั้นถูกคุมขังไปอยู่ในเรือนจำที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ความผิดเกิดเพื่อที่พนักงานอัยการจะได้ฟ้องต่อศาลต่อไป โดยไม่ต้องรอให้คดีใกล้จะขาดอายุความ

๒. คณะกรรมการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ ควรประสานกับสำนักงานศาลยุติธรรมให้นำระบบถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพมาใช้กับกระบวนการพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมที่ต้องรับฟังคำเบิกความของพยานที่ศาลอื่นหรือสถานที่ทำการของทางราชการหรือสถานที่แห่งอื่นให้มากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้มาตรการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๐/๑ มีผลในทางปฏิบัติ อันจะสามารถแก้ไขข้อขัดข้องปัญหาในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังที่มีการอาัยตในคดีอื่นและเพื่อให้การพิจารณาคดีของศาลยุติธรรมเสร็จสิ้นไปโดยเร็ว

ปัจจุบัน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการประชุมด้านการคุ้มครองและมาตรฐานการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๔/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๖๔ มีมติให้แต่งตั้งคณะทำงานเฉพาะกิจดำเนินการศึกษาเพื่อจัดทำข้อเสนอแนะ สิทธิในกระบวนการยุติธรรม กรณีการปฏิบัติหน้าที่ต่อผู้ต้องขังที่ถูกอาัยตและการดำเนินคดีล่าช้าเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป<sup>๕</sup>

#### ๔.๒.๓ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ชี้แจงและให้ข้อมูลแก่คณะอนุกรรมการว่า ผู้บัญชาการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ได้มีคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ เรื่องการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัดการทำสำนวนคดีอาญา โดยมาตรการดังกล่าวกำหนดขึ้นเพื่อให้การสอบสวนคดีอาญาดำเนินการด้วยความรวดเร็ว รอบคอบ ต่อเนื่อง เป็นธรรม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยกรณีการสอบสวนผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่น (ผู้ต้องหาอาัยต) มีการระบุหลักเกณฑ์การปฏิบัติ ดังนี้

๑. กรณีพนักงานสอบสวนจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นไว้เพื่อสอบสวนในอีกคดีหนึ่ง ให้รีบมีหนังสือแจ้งไปยังสถานที่คุมขังผู้ต้องหา เช่น เรือนจำ สถานีตำรวจ หรือหน่วยงานต่าง ๆ ที่คุมขังผู้ต้องหาว่าผู้ต้องหาดังกล่าวเป็นบุคคลที่พนักงานสอบสวนต้องการได้ตัวไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลเบื้องต้นสถานที่คุมขัง อันจะเป็นประโยชน์ในการคุมขังผู้ต้องหา การพิจารณาปล่อยตัวชั่วคราวหรือคัดค้านการปล่อยตัวชั่วคราว

<sup>๔</sup> ข้อเสนอแนะคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ที่ ๒/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๓ พฤษภาคม ๒๕๖๐.

<sup>๕</sup> คำชี้แจงผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ต่อคณะอนุกรรมการ เมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔.

ให้พนักงานสอบสวนที่ต้องการได้ตัวผู้ต้องหาซึ่งถูกคุมขังในคดีอื่นรีบดำเนินการ ขอให้ศาลออกหมายจับหลังจากนั้นให้รับมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาพร้อมส่งสำเนาหมายจับไปยังสถานที่คุมขังโดยเร็ว<sup>๖</sup>

๒. ในกรณีที่ศาลไม่ออกหมายจับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ พนักงานสอบสวนไม่สามารถมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาได้ และหากผู้ต้องหาได้รับการปล่อยตัวจากสถานที่คุมขังและพนักงานสอบสวนยังมีความจำเป็นต้องได้ตัวผู้ต้องหาไว้เพื่อสอบสวนดำเนินคดี ให้พนักงานสอบสวนออกหมายเรียกผู้ต้องหา หากผู้ต้องหาไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีเหตุอันควรก็ดี ได้หนีไปก็ดี จึงร้องขอต่อศาลให้ออกหมายจับต่อไป<sup>๗</sup>

๓. ให้พนักงานสอบสวนรีบสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นให้แล้วเสร็จ โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษเสียก่อน และส่งสำนวนให้พนักงานอัยการโดยเร็ว การส่งสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาบางคนถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดของศาลอื่น ให้พนักงานสอบสวนแยกสำนวนทำความเข้าใจขอคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดไปที่พนักงานอัยการประจำศาลที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ถูกจำคุกต้องโทษ แม้จะอยู่คนละเขตท้องที่หรือคนละจังหวัดก็ตาม และให้พนักงานสอบสวนหมั่นติดตามผลการสั่งคดีของพนักงานอัยการ จนกระทั่งพนักงานอัยการมีคำสั่งฟ้องผู้ต้องหาที่ถูกอายัดต่อศาล หรือพนักงานอัยการมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องผู้ต้องหาอายัดแล้ว ให้พนักงานสอบสวนรับมีหนังสือขอถอนอายัดผู้ต้องหาดังกล่าวไปยังสถานที่ขออายัดโดยด่วนที่สุด<sup>๘</sup>

๔. ให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนทุกแห่งจัดสมุดคุมคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหาไว้ประจำที่หน่วยงาน และให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนทุกระยะ

ทั้งนี้ ในการชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการฯ ผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ปัจจุบันยังมีปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนทำให้ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างครบถ้วน เช่น สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีพนักงานสอบสวนไม่เพียงพอกับจำนวนคดีอาชญากรรมที่มากขึ้น อีกทั้งงานสอบสวนเป็นงานที่หนัก จึงทำให้พนักงานสอบสวนจำนวนหนึ่งขอย้ายไปทำงานในสาขาวิชาอื่นทำให้สำนักงานตำรวจแห่งชาติขาดแคลนพนักงานสอบสวน

#### ๔.๒.๔ สำนักงานศาลยุติธรรม

ผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรมให้ข้อมูล เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔ ว่าปัจจุบันข้อบังคับประธานศาลฎีกาในเรื่องการขอฝากขังผู้ต้องหาสามารถใช้วิธีการประชุมทางจอภาพได้ เช่นเดียวกับในการสืบพยาน อย่างไรก็ตามในสถานการณ์โควิด-19 ตุลาการศาลยุติธรรมได้อนุญาตให้สามารถสืบพยานทางจอภาพได้ แต่เป็นเพียงชั่วคราว เพราะศาลยังยึดหลักการสืบพยานต่อหน้าจำเลยเป็นสิ่งสำคัญ<sup>๙</sup>

ส่วนเรื่องการฟ้องคดี ศาลยึดหลักการตามกฎหมายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒<sup>๑๐</sup> คือ จะต้องฟ้องในท้องที่เกิดการกระทำความผิด ส่วนกรณีจำเลยถูกควบคุมตัว

<sup>๖</sup> คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ข้อ ๔.๔.๒

<sup>๗</sup> เรื่องเดียวกัน,อ้างแล้ว ข้อ ๔.๔.๓

<sup>๘</sup> เรื่องเดียวกัน,อ้างแล้ว ข้อ ๔.๔.๔ และ ๔.๔.๕

<sup>๙</sup> คำชี้แจงผู้แทนสำนักงานศาลยุติธรรม ต่อคณะอนุกรรมการฯ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔

<sup>๑๐</sup> ป. วิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ เมื่อความผิดเกิดขึ้น อ้างหรือเชื่อว่าได้เกิดขึ้นในเขตอำนาจของศาลใดให้ชำระที่ศาลนั้น แต่ถ้า

ในอีกเรื่องหนึ่งจะเป็นเรื่องดุลพินิจของศาลที่จะรับฟ้องหรือไม่รับฟ้องก็ได้ ส่วนเรื่องของการขอโอนผู้ต้องหา ศาลจะยึดตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓<sup>๑๑</sup> กรณีที่โจทก์หรือจำเลยร้องขอให้โอนคดีไปชำระที่ศาลอื่นซึ่งความผิดได้เกิดในเขตประสงค์ และเป็นความสะดวกแก่การพิจารณาคดี ทั้งนี้ การขอโอนจะอยู่ในดุลพินิจของศาล

นอกจากนี้ ในการพิจารณาคดีและการสืบพยานของศาลยุติธรรม ศาลจะต้องกระทำต่อหน้าจำเลย ซึ่งเป็นหลักการสำคัญตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๗๒ วรรคหนึ่ง ซึ่งมาจากแนวคิดในการดำเนินคดีอาญาเพื่อให้จำเลยมีสิทธิในการเผชิญหน้ากับพยาน และสามารถถามค้านพยาน อันส่งผลให้จำเลยสามารถใช้สิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ ส่วนการนำระบบการสืบพยานทางจอภาพมาใช้ จึงต้องใช้กับการสืบพยานบุคคลอย่างมีข้อจำกัด โดยกระทำได้มีเหตุอันสมควรอันไม่อาจนำพยานมาเบิกความในศาลได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๓๐/๑ นอกจากนั้นสำนักงานศาลยุติธรรมจะได้พัฒนา Web Service ของโครงการพัฒนาระบบการยุติธรรมอิเล็กทรอนิกส์ (National Single Window on Justice: NSWJ) เพื่อเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลสารสนเทศ เพื่อนำมาใช้แก้ปัญหาการปฏิบัติกับผู้ต้องขังที่มีการอายัดตัว โดยจะเร่งดำเนินการเชื่อมโยงกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ<sup>๑๒</sup>

#### ๔.๒.๕ สำนักงานอัยการสูงสุด

ในเรื่องการอายัดตัวผู้ต้องหาในคดีอื่น ในส่วนสำนักงานอัยการสูงสุด ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดแจ้งว่าอัยการสูงสุดรับทราบปัญหาดังกล่าว และได้เคยชี้แจงต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและผู้ตรวจการแผ่นดิน ในเรื่องดังกล่าวแล้ว โดยสรุปสำนักงานอัยการสูงสุดมีความเห็น ดังนี้<sup>๑๓</sup>

๑. กรณีการรับสำนวนที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในคดีอื่นที่เรือนจำที่อยู่ในอำนาจศาลอื่น ปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุดได้ยกเลิกระเบียบว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗ (ข้อ ๙๙)<sup>๑๔</sup> และได้ออกระเบียบว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ อย่างไรก็ตามการดำเนินการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังในคดีอื่นนั้น ยังคงกำหนดไว้ในระเบียบฯ ข้อ ๒๑๒ การรับสำนวนที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในคดีอื่นที่เรือนจำที่อยู่ในอำนาจศาลอื่น โดยกำหนดว่า

(๑) เมื่อจำเลยมีที่อยู่ หรือถูกจับในท้องที่หนึ่งหรือเมื่อเจ้าพนักงานทำการสอบสวนในท้องที่หนึ่งนอกเขตของศาลดังกล่าวแล้ว จะชำระที่ศาลซึ่งท้องที่นั้นๆ อยู่ในเขตอำนาจก็ได้

(๒) เมื่อความผิดเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรไทยให้ชำระคดีนั้นที่ศาลอาญา ถ้าการสอบสวนได้กระทำในท้องที่หนึ่งซึ่งอยู่ในเขตของศาลใด ให้ชำระที่ศาลนั้นได้ด้วย

<sup>๑๑</sup> มาตรา ๒๓ เมื่อศาลแต่สองศาลขึ้นไปต่างมีอำนาจชำระคดี ถ้าได้ยื่นฟ้องคดีนั้นต่อศาลหนึ่งซึ่งตามฟ้องความผิดมิได้เกิดในเขต โจทก์หรือจำเลยจะร้องขอให้โอนคดีไปชำระที่ศาลอื่นซึ่งความผิดได้เกิดในเขตก็ได้

ถ้าโจทก์ยื่นฟ้องต่อศาลซึ่งความผิดเกิดในเขต แต่ต่อมาความปรากฏแก่โจทก์ว่าการพิจารณาคดีจะสะดวกยิ่งขึ้นถ้าให้อีกศาลหนึ่งซึ่งมีอำนาจชำระคดีได้พิจารณาคดีนั้น โจทก์จะยื่นคำร้องต่อศาลซึ่งคดีนั้นอยู่ในระหว่างพิจารณาขอโอนคดีไปยังอีกศาลหนึ่งก็ได้ แม้ว่าจำเลยจะคัดค้านก็ตาม เมื่อศาลเห็นสมควรจะโอนคดีไปหรือยกคำร้องเสียก็ได้

<sup>๑๒</sup> เอกสารคำชี้แจงของศาลยุติธรรมถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ, อ่างหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ที่ ศย ๐๑๖/๕๒๙๑๙ ลงวันที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๖๐.

<sup>๑๓</sup> บันทึกสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย ที่ อส ๐๐๗ (พก), ตุลาคม ๒๕๖๔

<sup>๑๔</sup> “ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุดว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๔๗” ข้อ ๙๙ ได้บัญญัติว่า “ในสำนวนการสอบสวนที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังอยู่ในคดีอื่นที่เรือนจำซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่นหากคดีอื่นนั้นศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ให้พนักงานอัยการประจำศาลที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ต้องหาต้องโทษจำคุกอยู่เป็น ผู้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินคดีต่อไป แต่ถ้าศาลในคดีอื่นนั้นยังมิได้มีคำพิพากษาถึงที่สุด พนักงานอัยการจะรับสำนวนการสอบสวนไว้ไม่ได้ จนกว่าพนักงานสอบสวนจะดำเนินการให้ผู้ต้องหา มาอยู่ในเขตอำนาจศาลที่พนักงานอัยการจะฟ้องคดีได้ หรือนำตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวนการสอบสวน”

“ข้อ ๒๑๒ การดำเนินคดีกับผู้ต้องขังในคดีอื่น ที่เรือนจำที่อยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น ให้พนักงานอัยการดำเนินการ ดังนี้

(๑) หากคดีอื่นศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการ ประจำศาลที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ต้องหาต้องโทษจำคุกอยู่นั้น เป็นผู้รับสำนวนการสอบสวน จากพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งไม่รับฟ้อง ให้คืนสำนวนการสอบสวน ไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) หากคดีอื่นศาลได้มีคำพิพากษาแต่คดียังไม่ถึงที่สุด พนักงานสอบสวนจะต้อง ดำเนินการให้ผู้ต้องหาอยู่ในเขตอำนาจศาลที่พนักงานอัยการจะฟ้องคดีได้ หรือนำผู้ต้องหา มาส่ง พร้อมสำนวนการสอบสวน

กรณีตามวรรคหนึ่ง หากเป็นคดีที่มีผู้ต้องหาหลายคนกระทำผิดร่วมกันและผู้ต้องหา บางคนต้องโทษตามคำพิพากษาถึงที่สุดในคดีอื่น กับผู้ต้องหาบางคนถูกควบคุมหรือขังในคดีอื่นในเขตอำนาจ ศาลอื่นที่ยังไม่สิ้นสุด ให้พนักงานอัยการแจ้งพนักงานสอบสวนดำเนินการแยกสำนวนการสอบสวนผู้ต้องหา ที่ถูกจำคุกตามคำพิพากษาถึงที่สุดและผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมหรือขังในคดีอื่นซึ่งคดียังไม่สิ้นสุด ส่งไปยังพนักงาน อัยการที่มีอำนาจดำเนินคดีตาม (๑) หรือ (๒) แล้วแต่กรณี”

อย่างไรก็ดีหลักการตามระเบียบฯ ข้อ ๒๑๒ ยังคงเหมือนกับหลักการที่กำหนด ไว้ในระเบียบฯ (๒๕๔๗) ข้อ ๙๙ ที่ถูกยกเลิก โดยเป็นการกำหนดวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับการรับสำนวนการสอบสวน คดีที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่น ที่เรือนจำที่อยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น นอกจากนี้ยังมีข้อขัดข้องจากการ ฟ้องคดีต่อศาลแห่งท้องที่ที่จำเลยถูกจำคุกในคดีถึงที่สุด ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ (๑) เนื่องจากศาลมีดุลยพินิจที่จะไม่รับฟ้องคดีได้ ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔/๒๕๔๗, ๘๓๐/ ๒๕๖๑, ๕๓๐๑/๒๕๖๐<sup>๑๔</sup> ซึ่งทำให้กระบวนการในการดำเนินคดีกับหรือจำเลยต้องล่าช้าออกไป

<sup>๑๔</sup> คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๔/๒๕๔๗ มูลคดีเกิดในเขตอำนาจศาลจังหวัดผาง พยานหลักฐานต่าง ๆ ก็อยู่ในเขตอำนาจของศาลจังหวัดผาง ถ้าโจทก์ฟ้องคดีที่ศาลจังหวัดผางก็จะเป็นการสะดวกแก่การพิจารณาพิพากษาคดียิ่งกว่าการฟ้องต่อศาลอาญาแม้จำเลยจะต้องขังอยู่ในเขตอำนาจ ศาลอาญา โจทก์ก็ชอบที่จะร้องขอต่อศาลอาญาให้สั่งให้เรือนจำที่คุมขังจำเลยอยู่ส่งตัวจำเลยไปคุมขังยังเรือนจำอำเภอผางได้ ดังนั้น ที่ศาลอาญา ใช้ดุลยพินิจไม่อนุญาตให้โจทก์ฟ้องจำเลยต่อศาลอาญา จึงชอบแล้ว

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๓๐๑/๒๕๖๐ แม้เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี เป็นภูมิลำเนาของจำเลยในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้องคดีนี้ ตามนัยแห่ง ป.พ.พ. มาตรา ๔๗ ถือได้ว่าจำเลยมีที่อยู่ในอำนาจศาลชั้นต้น ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ (๑) แต่บัญญัติกฎหมายดังกล่าวไม่ได้เป็นบทบังคับ ให้ศาลชั้นต้นที่จำเลยมีที่อยู่ในเขตอำนาจต้องรับชำระคดีที่โจทก์ฟ้อง ศาลชั้นต้นจึงใช้จึงใช้ดุลยพินิจที่จะรับชำระคดีเช่นนั้นหรือไม่ก็ได้ ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงความสะดวกในการพิจารณาคดี ได้ความตามโจทก์ฟ้องว่า ขณะจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำสงขลา เจ้าพนักงานตรวจยึด เมทแอมเฟตามีนชนิดเม็ด ๓๐ เม็ด ชนิดเกล็ดใส่บรรจุถุงพลาสติก ๑ ถุง โทรศัพท์เคลื่อนที่ ๑ เครื่อง ซิมการ์ด ๓ อัน และเมมโมรี่การ์ด ๑ อัน ซึ่งเป็นสิ่งต้องห้ามที่จำเลยมีไว้ในครอบครองเพื่อจำหน่ายและนำเข้ามาในเรือนจำจังหวัดสงขลา อันเป็นความผิดตาม พ.ร.บ. ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. ๒๕๒๒ มาตรา ๑๕, ๖๖ และ พ.ร.บ. ราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๗๙ มาตรา ๔๕ เป็นของกลางนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดี เมื่อเหตุคดีนี้ เกิดในท้องที่ซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลจังหวัดสงขลา และพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรสงขลาเป็นผู้สอบสวนคดี แม้โจทก์กล่าวอ้างมาในคำฟ้อง ว่าหากมีการชำระคดีที่ศาลชั้นต้นแล้วจะสะดวกยิ่งกว่าชำระคดีที่ศาลจังหวัดสงขลา แต่จำเลยก็ได้โต้แย้งมาในฎีกาว่า เมทแอมเฟตามีนที่ตรวจยึดได้ ไม่ใช่ของจำเลยเพราะตรวจยึดได้จากห้องนอนรวม โดยจำเลยประสงค์อ้างนักโทษชาย ส. นักโทษชาย ว. และนักโทษชาย ๕. ที่ร่วมรู้เห็นในการตรวจยึด รวมทั้งเจ้าหน้าที่ของกรมราชทัณฑ์ประจำเรือนจำกลางจังหวัดสงขลาอีกหลายคนที่ยังร่วมสอบข้อเท็จจริงเป็นพยานจำเลย แม้พยานหลักฐาน ของโจทก์ซึ่งเป็นผู้ตรวจค้น จับกุมและสอบสวนต่างเป็นเจ้าพนักงานของรัฐสามารถเดินทางจากจังหวัดสงขลา มาเบิกความที่ศาลชั้นต้นได้โดยสะดวก แต่เมื่อพิจารณาถึงพยานหลักฐานของจำเลยซึ่งเป็นนักโทษถูกคุมขังที่เรือนจำกลางสงขลา ย่อมไม่ ต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ กรณีจึงไม่มีเหตุผล ให้ศาลชั้นต้นรับชำระคดี

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๓๐/๒๕๖๑ แม้คดีนี้จำเลยถูกจำคุกที่เรือนจำกลางเขาบิน จังหวัดราชบุรี ในขณะที่โจทก์ยื่นฟ้อง ซึ่งถือได้ว่าเป็นภูมิลำเนา จำเลยตาม ป.พ.พ. มาตรา ๔๗ เรือนจำกลางเขาบินจึงเป็นที่อยู่ในของจำเลย ศาลชั้นต้นมีอำนาจรับคดีไว้พิจารณาได้ตาม ป.วิ.อ. มาตรา ๒๒ (๑) แต่บทกฎหมายดังกล่าวมิได้เป็นบทบังคับให้ศาลชั้นต้นจะต้องรับฟ้องไว้พิจารณาเสมอไป แต่อยู่ในดุลยพินิจของศาลที่จะรับคดีไว้พิจารณาหรือไม่ เมื่อนับถึงวันที่ศาลฎีกาพิพากษาคดีนี้ เป็นระยะเวลา ๔ ปีเศษ ใกล้เคียงเวลาที่จำเลยจะพ้นโทษตามคำพิพากษาคดีอาญาหมายเลขแดงที่ อ. ๒๐๕๗/

๒. การรับสำนวนผู้ตัวผู้กระทำความผิดตาม ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ สำนักงานอัยการสูงสุดได้กำหนดหลักเกณฑ์ในการรับสำนวนไว้ตามระเบียบฯ ข้อ ๒๘ (๒) ซึ่งกำหนดให้พนักงานอัยการรับสำนวนดังกล่าวไว้พิจารณาได้เมื่อเข้าหลักเกณฑ์ ดังนี้

(ก) พนักงานสอบสวนต้องส่งตัวผู้ต้องหาพร้อมสำนวน แม้ว่าผู้ต้องหาซึ่งได้รับการปล่อยตัวชั่วคราวจะถูกสอบสวนเกินกำหนดเวลาสามเดือนหรือหกเดือนตามความในวรรคหนึ่งของ มาตรา ๑๓๓ แห่งประมวลวิธีพิจารณาความอาญาแล้วก็ตาม

(ข) หากผู้ต้องหาถูกขังอยู่ต้องเป็นกรณีที่ผู้ต้องหาถูกขังอยู่ในอำนาจศาลที่พนักงานอัยการผู้รับสำนวนไว้จะยื่นฟ้องได้

(ค) ถ้าผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่นที่เรือนจำซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่นนั้น ให้นำความในข้อ ๒๑๒ มาใช้บังคับ ซึ่งเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวไว้ในข้อ ๑ ข้างต้น

(ง) กรณีพนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว และต่อมาพนักงานสอบสวนไม่สามารถส่งตัวผู้ต้องหาได้เนื่องจากหลบหนี

เนื่องจากการสอบสวนเป็นเงื่อนไขของการฟ้องคดีของพนักงานอัยการ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐ กล่าวคือ “ห้ามมิให้พนักงานอัยการยื่นฟ้องคดีต่อศาลโดยมิได้มีการสอบสวนในความผิดนั้นก่อน” พนักงานอัยการจึงต้องพิจารณาสำนวนดังกล่าวว่าได้มีการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ กล่าวคือ ผู้ทำการสอบสวนมีอำนาจสอบสวนหรือไม่ เช่น ความผิดซึ่งมีโทษตามกฎหมายซึ่งเกิดขึ้นนอกราชอาณาจักร อัยการสูงสุดหรือผู้รักษาการแทนเป็นพนักงานสอบสวน ผู้รับผิดชอบหรือจะมอบหมายหน้าที่นั้น ให้พนักงานอัยการหรือพนักงานสอบสวนคนใดเป็นผู้รับผิดชอบทำการสอบสวนแทนก็ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๐ หากผู้ทำการสอบสวนเป็นพนักงานสอบสวนซึ่งไม่ได้รับมอบหมายจากอัยการสูงสุด กรณีนี้พนักงานอัยการก็ไม่สามารถรับสำนวนไว้พิจารณาได้ ต้องคืนสำนวนเพื่อให้ดำเนินการที่ถูกต้อง เป็นต้น

เมื่อพนักงานอัยการเห็นว่าการสอบสวนชอบด้วยกฎหมายแล้ว และการส่งสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนไปไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ และหลักเกณฑ์ดังกล่าวข้างต้นพนักงานอัยการก็ไม่สามารถไม่มีอำนาจปฏิเสธไม่รับสำนวนการสอบสวน

๓. ในส่วนการบัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการดำเนินคดีอาญากับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นไว้เป็นกฎหมายเฉพาะนั้น เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติหลักเกณฑ์ไว้แล้วตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๒๒ (๑) ดังนั้น จึงอาจต้องพิจารณาว่าการจะกำหนดหลักเกณฑ์ให้แตกต่างจากมาตรา ๒๒ (๑) อาจต้องดำเนินการโดยการแก้ไขกฎหมาย

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการออกหมายจับ เป็นการดำเนินคดีอาญาที่กระทบต่อสิทธิของประชาชนเป็นอย่างมาก ในการออกหมายจับบุคคลใดเพื่อดำเนินคดีอาญา อาจต้องมีหน่วยงานหรือบุคคลที่จะต้องตรวจสอบก่อนที่จะมีการเสนอต่อศาล เช่น การที่จะขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลใดในคดีสำคัญและคดีที่ประชาชนให้ความสนใจ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากพนักงานอัยการก่อน เพราะพนักงานอัยการถือว่าเป็นผู้ที่มีอำนาจในการพิจารณาสำนวนการสอบสวนว่าจะฟ้องหรือไม่ฟ้องบุคคลใดต่อศาล จึงจำเป็นต้องเข้ามาดูเห็นพยานหลักฐานหรือบุคคลที่จะถูกดำเนินคดีว่าเป็นไปตามขั้นตอนและมีเหตุผล

---

๒๕๕๖ ของศาลจังหวัดสมุทรปราการแล้ว ประกอบกับจำเลยให้การปฏิเสธในชั้นสอบสวน ทั้งพยานหลักฐานของโจทก์ก็อยู่ในเขตอำนาจศาลสมุทรปราการ การดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีนี้ในศาลจังหวัดสมุทรปราการที่มูลคดีเกิดขึ้นจึงเป็นการสะดวกมากกว่า ที่ศาลชั้นต้นใช้ดุลยพินิจสั่งไม่ประทับฟ้อง จึงชอบแล้ว

อันจำเป็นต้องขอให้ศาลออกหมายจับบุคคลดังกล่าวหรือไม่ อันเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนไม่ให้ถูกกระทบโดยไม่จำเป็น และเป็นการควบคุมอาชญากรรมในสังคมไปพร้อม ๆ กัน และเป็นการถ่วงดุลองคมนตรีของหน่วยงานต่าง ๆ ก่อนเสนอให้ศาลออกหมายจับว่ามีเหตุสมควรที่จะออกหมายจับและควบคุมตัวบุคคลนั้นตามที่พนักงานสอบสวนร้องขอหรือไม่

๔. ในส่วนประเด็นการใช้ระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ (Video Conference) ปัจจุบันสำนักงานอัยการสูงสุด ยังไม่ได้มีการใช้ระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพในการดำเนินคดีกับผู้ต้องขัง เนื่องจากขั้นตอนการดำเนินคดีในชั้นพนักงานอัยการนั้นแม้จะมีส่วนเกี่ยวข้องกับผู้ต้องหาซึ่งถูกขังอยู่ในคดีอื่นในเรือนจำหรือถูกขังในระหว่างการสอบสวน เช่น การสอบสวนผู้ต้องหาเพิ่มเติม หรือการแจ้งข้อหาเพิ่มเติม เป็นต้น แต่การดำเนินการดังกล่าวพนักงานอัยการดำเนินการโดยการสั่งให้พนักงานสอบสวนเพิ่มเติมตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ วรรคสอง (ก) ดังนั้น การดำเนินคดีกับผู้ต้องหาซึ่งต้องขังอยู่ในเรือนจำจึงดำเนินการผ่านพนักงานสอบสวน

ทั้งนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดเห็นด้วยกับการใช้ระบบการถ่ายทอดภาพและเสียงในลักษณะการประชุมทางจอภาพ เพราะจะเป็นผลดีทำให้การพิจารณาคดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยเป็นไปด้วยความรวดเร็ว ไม่ต้องมีการอายัดตัวหรือโอนตัวมาฟ้องยังศาลที่พิจารณาคดี อีกทั้งเห็นว่า การที่ผู้ต้องหาหรือจำเลยที่ถูกควบคุมตัวที่ศาลอื่น หากให้ศาลที่พนักงานอัยการฟ้องคดีสามารถกำหนดให้ใช้วิธีการประชุมทางจอภาพแทนการนำตัวผู้ต้องหาหรือจำเลยมายังศาลที่พิจารณาคดี จะเป็นผลดีเพราะทำให้การพิจารณาคดีของผู้ต้องหาหรือจำเลยดังกล่าวเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และประหยัดงบประมาณในการโอนผู้ต้องขังมาดำเนินคดียังศาลที่ความผิดเกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามกรณีนี้อาจทำให้การพิจารณาคดีในส่วนของจำเลยอาจไม่มีประสิทธิภาพหรือไม่สะดวก เพราะทนายความของจำเลยอาจไม่ได้ติดต่อหรืออยู่ด้วยกับจำเลยในขณะพิจารณาคดี และอาจทำให้การพิจารณาคดีล่าช้าและติดขัด<sup>๑๖</sup>

ปัจจุบันคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ หรือ กพยช. ได้มอบหมายให้คณะอนุกรรมการพัฒนากฎหมายและการบังคับใช้ ซึ่งเป็นคณะอนุกรรมการภายใต้ กพยช. ซึ่งมีผู้แทนหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม เช่น สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานศาลยุติธรรม สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงาน ป. ป. ช. เป็นต้น เป็นอนุกรรมการมีหน้าที่ในการพิจารณาให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายและการพัฒนาและส่งเสริมประสิทธิภาพการบังคับใช้กฎหมายด้านกระบวนการยุติธรรม ได้ดำเนินการร่างพระราชบัญญัติประวัติอาชญากรรม พ.ศ. .... ซึ่งเหตุผลในการร่างกฎหมายดังกล่าวเนื่องจากผู้พ้นโทษไม่สามารถกลับมาใช้ชีวิตอย่างเป็นปกติสุขในสังคมโดยเฉพาะการไม่สามารถเข้าถึงแหล่งงาน หรือสถานประกอบการที่ตรงกับความสามารถของตนภายหลังการพ้นโทษมาแล้ว คือ การที่บุคคลเหล่านั้นมีประวัติอาชญากรรมติดตัวที่ยากแก่การที่สังคมหรือผู้คนรอบข้างจะวางใจรับทำงาน จึงจำเป็นต้องกำหนดหลักเกณฑ์การจัดการประวัติการกระทำผิด นับตั้งแต่การเปิดเผยหรือไม่เปิดเผยซึ่งประวัติอาชญากรรม เพื่อเป็นการสร้างความสมดุลระหว่างการคุ้มครองสังคมและการให้โอกาสผู้กระทำความผิดในการกลับคืนสู่สังคมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเนื้อหาพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดให้มีหน่วยงานกลางในการจัดเก็บประวัติอาชญากรรมตลอดจนการจัดการประวัติอาชญากรรมดังกล่าว แต่มิได้มีการระบุถึงองค์ประกอบเบื้องต้นก่อนใช้

<sup>๑๖</sup> บันทึกสำนักงานอัยการพิเศษฝ่ายพัฒนากฎหมาย ที่ อส ๐๐๗ (พก) ตุลาคม ๒๕๖๔ หน้า ๗-๙.

ดุลพินิจออกหมายจับผู้ต้องหาแต่อย่างใด ซึ่งสำนักงานอัยการสูงสุดเห็นว่า ประวัติการทำผิดครั้งก่อน ๆ ของบุคคลนั้นไม่ควรที่จะนำมาเป็นเหตุในการออกหมายจับ

#### ๔.๒.๖ กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ

ผู้แทนกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ ชี้แจงว่า กรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ โดยกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ มีแนวทางในการรับเรื่องร้องทุกข์ และให้ความช่วยเหลือผู้ต้องขังที่ถูกอายัดในคดีอื่น โดยในเบื้องต้นพบปัญหา ดังนี้

๑. ข้อมูลไม่ครบถ้วน อาทิเช่น หนังสือขออายัดตัวจากสถานีตำรวจ หรือเอกสารหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการอายัดตัวของพนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่กลุ่มจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ ได้ทำหนังสือไปยังเรือนจำ เพื่อขอทราบข้อมูล กรณีพบปัญหา คือ ยังไม่ได้รับแจ้งจากเรือนจำ เจ้าหน้าที่เรือนจำมีเพียงพอในการให้ข้อมูล หรือได้รับแจ้งว่าต้องใช้เวลาในการตรวจสอบเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่กลุ่มงานจัดการเรื่องราวร้องทุกข์ไม่สามารถดำเนินการต่อได้

๒. หมายเลขโทรศัพท์บางเรือนจำขัดข้อง เป็นเหตุให้ได้รับข้อมูลล่าช้า

๓. กรณีสถานีตำรวจในท้องที่ตรวจสอบและเร่งรัดคดี หรือถอนการอายัดคดีซึ่งต้องใช้ระยะเวลาานาน เจ้าของเรื่องจึงยุติเรื่องไปก่อน เพื่อให้อยู่ในกรอบระยะเวลาเป้าหมายการปฏิบัติราชการตามตัวชี้วัด ซึ่งจากการหารือยังมีข้อสงสัยว่าผู้ร้องอาจจะไม่ได้รับแจ้งผลการให้ความช่วยเหลือจากสถานีตำรวจ จึงเห็นควรให้มีการติดตามความคืบหน้าดังกล่าวก่อนยุติเรื่อง อีกทั้งในหนังสือแจ้งผลผู้ร้อง เห็นควรแจ้งช่องทางการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ แก่ผู้ร้องเพิ่มเติมก่อนการยุติเรื่อง ซึ่งกรณีดังกล่าว กองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ มีความเห็นว่าหากรอแจ้งผลการดำเนินการก่อนยุติเรื่องจะทำให้ระยะเวลาในการดำเนินการเรื่องร้องทุกข์เกินกำหนด ส่งผลกระทบต่อเป้าหมายการปฏิบัติราชการตามตัวชี้วัดในการนี้

กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ โดยกองพิทักษ์สิทธิและเสรีภาพ ได้เคยลงพื้นที่เรือนจำแต่ละแห่งเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้แก่ ทณฑสถานบำบัดพิเศษกลาง เรือนจำกลางระยอง เรือนจำกลางชลบุรี เรือนจำกลางขอนแก่นและเรือนจำกลางนครศรีธรรมราช เพื่อหารือทำความเข้าใจ และแก้ปัญหาเกี่ยวกับปริมาณเรื่องร้องทุกข์ของผู้ต้องขังที่ถูกส่งมาจากเรือนจำและทัณฑสถานดังกล่าว ปัจจุบันเรื่องร้องทุกข์เกี่ยวกับประเด็นการเร่งรัดคดี ยังไม่ลดน้อยลงแต่อย่างใด

ข้อเสนอ เพื่อเป็นการบูรณาการแก้ไขปัญหาร่วมกัน จึงเห็นควรมีการหารือร่วมกับกรมราชทัณฑ์ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เพื่อวางแนวทางปฏิบัติในการจัดการเรื่องร้องทุกข์ของผู้ต้องขังภายในเรือนจำ<sup>๑๗</sup>

#### ๔.๒.๗ กรมราชทัณฑ์

ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ชี้แจงว่า<sup>๑๘</sup> ในส่วนของราชทัณฑ์ กรณีอายัดตัวผู้ต้องหาเป็นต้องมีหมายจับราชทัณฑ์จึงจะประทับตราอายัด ซึ่งหากไม่มีหมายจับราชทัณฑ์จะไม่มีอำนาจอายัดตัวผู้ต้องหาสำหรับปัญหาที่เกิดขึ้นอาจเป็นเพราะมีการประสานภายในของพนักงานสอบสวนกับราชทัณฑ์เพื่อขออายัดตัวผู้ต้องหาไว้ก่อนที่ศาลจะออกหมายจับเพราะโดยปกติพนักงานสอบสวนกับราชทัณฑ์จะทำงานใกล้ชิดกัน ซึ่งกรณีเช่นนี้เรือนจำจะตีรวมว่าเป็นการอายัด อย่างไรก็ตามในเรื่องการขออายัดโดยไม่มีหมายจับทางราชทัณฑ์จะขอไปศึกษาข้อมูลว่าเกิดกรณีดังกล่าวขึ้นได้อย่างไร

<sup>๑๗</sup> เอกสารกรมคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ กระทรวงยุติธรรม ประกอบการประชุมชี้แจงต่อคณะอนุกรรมการ วันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๖๔.

<sup>๑๘</sup> คำชี้แจงผู้แทนกรมราชทัณฑ์ ต่อคณะอนุกรรมการ เมื่อวันที่ ๒๓ ธันวาคม ๒๕๖๔.

ในส่วนการย้ายผู้ต้องขังหรือนักโทษ ราชทัณฑ์มีข้อกังวลกรณีคดีเด็ดขาดและโทษสูง หากย้ายไปเรือนจำที่มีความมั่นคงน้อยกว่าจะมีความเสี่ยงที่ผู้ต้องขังจะหลบหนี ดังนั้นอาจต้องขออนุญาตศาล เพื่อขังไว้ที่เรือนจำที่มีความมั่นคงสูง และขอสืบพยานในลักษณะการประชุมทางจอภาพ (Video Conference)

ทั้งนี้ ผู้แทนกรมราชทัณฑ์ได้เสนอแนะแนวทางในการแก้ปัญหาแก่ผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

(๑) ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งผู้บัญชาการเรือนจำ ผู้อำนวยการทัณฑสถาน ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด พนักงานสอบสวน และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ควรมีการประชุมหารือกับในระดับนโยบายของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในส่วนกลาง โดยนำข้อมูลปัญหาและอุปสรรค ในการปฏิบัติงานจริงเข้าสู่การพิจารณา เพื่อทบทวนแนวทางดำเนินการและให้การแก้ไขปัญหาเป็นไปได้อย่างชัดเจนครบถ้วน ในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งนำผลที่ได้จากการประชุมไปชี้แจงทำความเข้าใจโดยตรงกับพนักงานสอบสวนหรือผู้ปฏิบัติงานในแต่ละภาคและแต่ละจังหวัด ให้ครบทุกภาคและครบทุกจังหวัด

(๒) ควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินการในกระบวนการยุติธรรมให้ชัดเจน เช่น ในการดำเนินคดีพนักงานสอบสวนต้องขอหมายจับจากศาลภายในระยะเวลาเท่าไร โดยเฉพาะกรณีรู้ตัวผู้กระทำผิดพนักงานสอบสวนต้องรีบเร่งออกหมายจับและดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมโดยเร็วไม่ควรปล่อยจนใกล้หมดอายุความจึงค่อยขอออกหมายจับ

#### ๔.๓ ความเห็นของคณะกรรมการ

คณะกรรมการมีความเห็นเกี่ยวกับการตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น โดยได้พิจารณาคำชี้แจงโดยการประชุมหารือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การออกหมายอายัดผู้ต้องหาในคดีอื่น รวมถึงปัญหาและอุปสรรคในการคุ้มครองสิทธิในการต่อสู้คดี ทั้งผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา และผู้เสียหายในการสู้คดีตามกระบวนการยุติธรรมตามที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกติกาสากลด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมืองขององค์การสหประชาชาติที่ประเทศไทยเป็นภาคี คณะอนุกรรมการฯ มีความเห็นว่า ตามหลักกฎหมาย “การจับกุม” คือ “การที่จะเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ” การออกหมายจับก็คือการที่จะเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ การควบคุมและการขังก็คือการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ การปล่อยชั่วคราวก็คือการผ่อนปรนในการเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ รวมความก็คือว่าการจับ การออกหมายจับ การควบคุมและการขัง รวมตลอดถึงการปล่อยชั่วคราวล้วนเป็นเรื่องเดียวกัน คือ เป็นเรื่องของ “การเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐ” อย่างไรก็ตาม การเอาตัวบุคคลไว้ในอำนาจรัฐไม่ใช่การเอาตัวบุคคลไว้เพื่อความสะดวกในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงาน หรือศาล แต่ต้องเป็นการเอาตัวบุคคลไว้เพราะความจำเป็นเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์สองประการดังกล่าว หาใช่เพื่อความสะดวกในการทำงานขององค์กรในกระบวนการยุติธรรมไม่<sup>๑๙</sup>

ในส่วนการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เมื่อพบว่ามีกรกระทำผิดอาญาเกิดขึ้น ผู้ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดจะต้องถูกนำตัวเข้าสู่กระบวนการพิสูจน์ความถูกผิด โดยเริ่มต้นในชั้นการสอบสวน ซึ่งพนักงานสอบสวนจะเป็นผู้ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวนข้อเท็จจริงและรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อพิสูจน์ความถูกผิดของผู้ต้องหาและเมื่อทำการสอบสวนเสร็จสิ้นแล้ว ในกรณีที่พนักงานสอบสวนเห็นควรสั่งฟ้องผู้ต้องหาพนักงานสอบสวนจะต้องส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ<sup>๒๐</sup> เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีของศาล อย่างไรก็ตาม บางกรณีพนักงานสอบสวน

<sup>๑๙</sup> คณิต ณ นคร, “การจับและการออกหมายจับในปัจจุบัน” <https://prachatai.com/journal/2013/12/50309>

<sup>๒๐</sup> ศุภโชค ทองศรี, “ปัญหาทางกฎหมายในการดำเนินคดีกรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น”, ๒๕๖๑, หน้า ๑. <https://edu.buu.ac.th/vesd/PDF62-2/a2562-2-139-149-2.pdf>

อาจไม่สามารถนำส่งตัวผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการได้เนื่องจากผู้ต้องหาอาจถูกคุมขังไว้ในเรือนจำหรือทัณฑสถานจากการกระทำความผิดในคดีอื่น และพนักงานสอบสวนจะต้องมีการดำเนินคดีให้เสร็จสิ้นรวดเร็วและเป็นธรรมตามที่กฎหมายกำหนดจึงต้องมีการอายัดตัวผู้ต้องหาไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถานที่ควบคุมผู้ต้องหาอยู่ เพื่อแจ้งให้ทราบว่าผู้ต้องขังดังกล่าวอยู่ระหว่างดำเนินคดี และขอความร่วมมือให้ส่งตัวหรือแจ้งให้ทราบหากจะมีการปล่อยตัวผู้ต้องขังไปจากการควบคุมหรือคุมขังเพื่อที่พนักงานสอบสวนจะได้นำตัวผู้ต้องขังดังกล่าวไปดำเนินคดีต่อไป

อย่างไรก็ดี ในทางปฏิบัติการดำเนินคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น บทบาทของพนักงานสอบสวนยังไม่มีชัดเจน และไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ทำให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับระยะเวลาในการปฏิบัติของพนักงานสอบสวนและการดำเนินคดีผู้ต้องหาในกรณีที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น เช่น พนักงานสอบสวนมิได้มีการเร่งรัดในการดำเนินคดี ภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด และในเวลาอันควร การทำคำขอหนังสือสำคัญคดีถึงที่สุดของศาลอื่น รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติของพนักงานอัยการในการดำเนินคดีผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่น พนักงานอัยการมิได้มีอำนาจรับสำนวนการสอบสวนไปพิจารณาสั่งฟ้องคดีเพราะศาลเห็นว่าไม่ใช่ท้องที่ที่เกิดเหตุ และไม่สะดวกต่อการสืบพยาน รวมถึงปัญหาเกี่ยวกับดุลยพินิจในการรับฟ้องของศาลกรณีฟ้องจำเลย ณ ภูมิลำเนาของผู้ที่ถูกจำคุกในคดีอื่น อีกทั้งยังมิได้มีการนำกระบวนการสืบพยานทางเทคโนโลยีมาใช้ในการพิจารณาในชั้นอัยการและศาล ทำให้การแก้ปัญหาการเข้าถึงความยุติธรรมของผู้ต้องหาที่ถูกอายัดในคดีอื่นไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ และกติการะหว่างประเทศด้านสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

#### สรุปปัญหาในการดำเนินคดีผู้ต้องหาที่ถูกอายัดตัวในคดีอื่น

๑. พนักงานสอบสวนไม่ปฏิบัติตามหลักกฎหมายและระเบียบ ตลอดจนคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙ / ๒๕๕๖ โดยเมื่อมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องขังต่อทางเรือนจำหรือทัณฑสถานไว้แล้ว ก็มิได้เร่งรัดดำเนินคดีให้เสร็จสิ้น แต่กลับรอนจนกว่าผู้ต้องขังที่อายัดตัวไว้นั้นครบกำหนดพันธโทษในคดีเดิมก่อน จึงจะนำตัวไปดำเนินคดีอื่นต่อไป

๒. พนักงานสอบสวนไม่ทราบความคืบหน้าของคดีที่ผู้ต้องหาหรือจำเลย ที่ถูกคุมขังในคดีอื่น ทำให้ ไม่ดำเนินการขอตัวไปดำเนินคดีที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ หรือทราบว่าคดีอื่นเสร็จเด็ดขาดแล้วแต่ไม่ดำเนินการ ขอตัวหรือไม่สามารถนำตัวไปดำเนินคดีต่อได้ หรือไม่แจ้งถอนอายัดตัวเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว

๓. พนักงานอัยการไม่รับสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนที่ส่งสำนวนโดยไม่มีตัวผู้ต้องหาไปด้วย (กรณีผู้ต้องหาถูกขังอยู่ในเรือนจำหรือทัณฑสถานต่างเขตอำนาจศาล)

๔. สำนักงานตำรวจแห่งชาติมิได้แก้ปัญหาคาการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนในการอายัดตัวผู้ต้องหาคดีอื่นอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพ ทำให้สิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอาจเสียไป โดยเฉพาะสิทธิในการต่อสู้คดี รวมทั้งความสมบูรณ์ของพยานหลักฐานเพื่อการพิสูจน์ความผิด

๕. สำนักงานตำรวจแห่งชาติขาดระบบการตรวจสอบสำนวนคดีที่ค้างค้างอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และการแก้ปัญหาเพียงการออกหนังสือกำชับการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

๖. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังมิได้มีการแสวงหาทางออกของปัญหาร่วมกันเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

#### ๔.๔ การพิจารณาคำร้องของผู้ร้องเรียน

คณะกรรมการได้พิจารณาจากเรื่องร้องเรียนของนางสาวเจระโรมาะ ดอเลาะ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ และคำชี้แจงของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงพิจารณาจากกฎหมาย กฎ ระเบียบและคำสั่งต่าง ๆ แล้วเห็นว่า เนื่องจากสามีของผู้ร้องเรียนได้ถูกจับกุมดำเนินคดีตามหมายจับของศาลจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ รวมทั้งสิ้น ๕ คดี โดยศาลได้พิพากษายกฟ้องและคดีถึงที่สุดแล้ว ๔ คดี และศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก ๑ คดี ในส่วนคดีที่สามมีผู้ร้องเรียนถูกอายัดตัวโดยพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ในคดีอื่นนั้น ศาลจังหวัดยะลา ได้ออกหมาย ที่ จส. ๔๙/๒๕๕๐ ตั้งแต่วันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐<sup>๒๑</sup> แต่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลากลั้บแจ้งเรื่องการอายัดในคดีอื่นแก่สามีผู้ร้องเรียนเมื่อประมาณเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ ระหว่างรับโทษจำคุกคดีถึงที่สุดที่เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี โดยมีกำหนดพ้นโทษในวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๖๔ โดยพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลาแจ้งการอายัดในคดีอื่นที่ศาลจังหวัดยะลาภายหลังศาลได้ออกหมายเป็นระยะเวลาจนถึง ๑๓ ปี โดยมิได้มีการเร่งรัดและดำเนินคดีดังกล่าวแต่อย่างใด

ในการนี้ เห็นว่าการแจ้งหมายอายัดตัวในคดีอื่นของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา มีความล่าช้าถึง ๑๓ ปี ทั้งที่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลาจะต้องแจ้งสามีผู้ร้องเรียนนับแต่ศาลจังหวัดยะลาออกหมายจับ และสามารถประสานกับเรือนจำจังหวัดปัตตานี เพื่อนำตัวสามีผู้ร้องเรียนมาดำเนินคดีนับสามีผู้ร้องเรียนถูกคุมขังที่เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี หรือเมื่อคดีที่ศาลจังหวัดปัตตานี มีคำพิพากษาถึงที่สุด แต่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลากลั้บเพ็งแจ้งการอายัดในคดีอื่นแก่สามีผู้ร้องเรียนเมื่อสามีผู้ร้องเรียนใกล้ถึงเวลาพ้นโทษในคดีเดิม จึงเป็นการกระทำที่ไม่เป็นไปตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/ ๒๕๕๖<sup>๒๒</sup> รวมทั้งกฎและระเบียบที่เกี่ยวข้องที่กำหนดว่าเมื่อพนักงานสอบสวนรู้ตัวผู้ถูกกล่าวหาที่ถูกอายัดก็ต้องดำเนินกระบวนการการสอบสวนโดยไม่ชักช้า และแม้กฎหมายจะไม่ได้ระบุกรอบระยะเวลาการสอบสวนไว้อย่างเฉพาะเจาะจง แต่หากผู้ต้องหาที่อยู่ หรือถูกจับ (แม้จะถูกจับในคดีอื่น) และผู้ต้องหาที่มีตัวตนอยู่ในการควบคุมของรัฐ (เรือนจำ/ทัณฑสถาน) แล้ว พนักงานสอบสวนยังต้องถือเป็นคดีที่รู้ตัวผู้กระทำผิดที่พนักงานสอบสวนสามารถแจ้งข้อหาได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิม แม้ผู้ต้องหาจะต่างเขตอำนาจการสอบสวน แต่พนักงานสอบสวนก็สามารถขอโอนตัวมาอยู่ในเขตอำนาจศาลที่เกิดเหตุได้ อีกทั้งจังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลาก็เป็นจังหวัดที่มีพื้นที่ติดต่อกันและการเดินทางข้ามจังหวัดก็ใช้เวลาสั้น

การแจ้งข้อกล่าวหาของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรจังหวัดยะลาต่อสามีของผู้ร้องเรียน โดยใช้เวลานานถึง ๑๓ ปี หลังศาลจังหวัดยะลาออกหมายจับ จึงเป็นการใช้เวลานานเกินสมควร และเป็นการละเมิดสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของสามีผู้ร้องเรียน โดยเฉพาะสิทธิในการต่อสู้คดีอย่างเต็มที่ รวมถึงสิทธิในการรวบรวมพยานหลักฐานที่สมบูรณ์ในการพิสูจน์ความผิด

<sup>๒๑</sup> เรื่องร้องเรียนของนางสาวเจระโรมาะ ดอเลาะ ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔

<sup>๒๒</sup> คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/ ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เรื่อง “การอำนวยความสะดวกในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุมตรวจสอบ เร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา”

#### ๔.๕ ข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการสิทธิ

จากการเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งองค์กรอิสระด้านการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน ทั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมถึงผู้แทนจาก กรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ กรมราชทัณฑ์ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงาน ศาลยุติธรรม ร่วมประชุมหารือถึงปัญหาอุปสรรค รวมถึงข้อท้าทาย ทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริง รวมถึงจากการศึกษาเอกสารทางวิชาการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง คณะกรรมการสิทธิ พบว่า สาเหตุสำคัญของความล่าช้า ในกระบวนการยุติธรรมโดยเฉพาะกรณีสืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาในคดีอื่นนั้น ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจและความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบและคำสั่งของพนักงานสอบสวน หรือผู้เกี่ยวข้อง รวมถึงปัญหาการขาดแคลนพนักงานสอบสวนหรือพนักงานสอบสวนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ ในการติดตามคดีต่าง ๆ ได้อย่างเต็มที่ ทำให้ส่งผลกระทบต่อนโยบายการอำนวยความยุติธรรมของรัฐ และกระทบต่อสิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหาในคดีที่อาจจะเสียไปเพราะความล่าช้าในกระบวนการดำเนินคดี และการถูกอายัดตัว เช่น สิทธิการต่อสู้อย่างเต็มที่ หรือสิทธิในการได้รับการเยียวยาความเสียหายโดยไม่ล่าช้า ของผู้เสียหาย ตามที่ได้รับรองไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเฉพาะ ในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๓ ที่กำหนดให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตาม และบังคับใช้กฎหมาย อย่างเคร่งครัด มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้าน ให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสีย ค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมายที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือ ผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๖ ที่กำหนดให้รัฐพึง พัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ด้านกระบวนการยุติธรรม ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจนเพื่อให้ประชาชน ได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า<sup>๒๓</sup>

รวมถึงกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง<sup>๒๔</sup> (International Convention on Civil and Political Rights – ICCPR) ที่ประเทศไทยเป็นภาคี ได้ระบุการเข้าถึงความยุติธรรม ไว้ในข้อบทที่ ๑๔ เช่น บุคคลซึ่งต้องหว่ากระทำผิดอาญา ต้องมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์ จนกว่าพิสูจน์ตามกฎหมายว่าได้กระทำผิด (Presumption of Innocence) และในการพิจารณาคดีอาญา บุคคลทุกคนซึ่งต้องหว่ากระทำผิดย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันขั้นต่ำโดยเสมอภาค เช่น สิทธิที่จะได้รับแจ้ง ข้อกล่าวหาโดยพลันซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและสาเหตุแห่งความผิดที่ถูกกล่าวหา ในภาษาซึ่งบุคคลนั้น เข้าใจได้ สิทธิที่จะมีเวลา และได้รับความสะดวกเพียงพอแก่การเตรียมเพื่อสู้คดี และติดต่อกับทนายความ ที่ตนเลือกได้ รวมถึง สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็น<sup>๒๕</sup> เป็นต้น

<sup>๒๓</sup> รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐, หมวดที่ ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ข้อ ง. (๑)

<sup>๒๔</sup> <https://humanrights.mfa.go.th/upload/pdf/iccpr.pdf>

<sup>๒๕</sup> ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีกติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๓๙ และมีผลใช้บังคับ ๓๐ มกราคม ๒๕๔๐

#### ข้อบทที่ ๑๔ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง

๑. บุคคลทั้งปวงย่อมเสมอภาคในการพิจารณาของศาลและคณะตุลาการ ในการพิจารณาคดีอาญาซึ่งตนต้องหว่ากระทำผิด หรือ การพิจารณาคดีเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่ของตน บุคคลทุกคนย่อมมีสิทธิได้รับการพิจารณาอย่างเปิดเผยและเป็นธรรม โดยคณะตุลาการซึ่งจัดตั้งขึ้น ตามกฎหมาย มีอำนาจ มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง สื่อมวลชนและสาธารณชนอาจถูกห้ามเข้าฟังการพิจารณาคดีทั้งหมดหรือบางส่วน

นอกจากการพิจารณาเรื่อง สิทธิของผู้ต้องขังที่ถูกอายัดในคดีอื่นแล้ว คณะอนุกรรมการ เห็นว่าสิทธิของผู้เสียหายก็สมควรต้องถูกคำนึงถึงเช่นกัน เพราะการเร่งรัดคดีที่มีการอายัดตัว มิใช่เป็นการ รักษาสิทธิประโยชน์ของผู้ต้องหาเท่านั้น แต่ยังส่งผลเป็นการรักษาสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายในคดีด้วย เนื่องจากมีผู้เสียหายจำนวนมากที่รอรับผลคดี และรอรับการเยียวยา (Remedy) ยิ่งไปกว่านั้น ผลของการ ประวิงคดีก็อาจทำให้รัฐไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้เพราะพยานหลักฐานที่อาจสูญหายหรือคลาดเคลื่อนไป ตามระยะเวลา ซึ่งปัญหาดังกล่าวส่งผลกระทบทั้งนโยบายของรัฐด้านการบริหารงานยุติธรรม รวมทั้งสิทธิ ประโยชน์ของผู้เสียหาย และผู้ต้องหาในคดี

คณะกรรมาธิการ พบว่าแม้จะมีการตรวจสอบจากหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งองค์กรอิสระ และหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ซึ่งได้มีการกำชับการปฏิบัติงาน และมีข้อเสนอแนะต่อพนักงาน สอบสวนมาแล้วหลายครั้ง แต่ก็ยังไม่ยังเกิดประสิทธิผลในทางปฏิบัติเท่าที่ควรเนื่องจากยังพบมีการร้องเรียน จากผู้เสียหาย ผู้ต้องหาและผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งขาดระบบการควบคุมติดตามที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับหน่วยงาน ในกระบวนการยุติธรรมยังมิได้บูรณาการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันอย่างจริงจัง ดังนั้น เพื่อให้เกิดการแก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ และเพื่อคุ้มครองสิทธิในการเข้าถึงความ ยุติธรรมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และกติกาสากลด้านสิทธิพลเมืองและ สิทธิทางการเมือง คณะกรรมาธิการ จึงมีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

---

ก) ด้วยเหตุผลทางศีลธรรม ความสงบเรียบร้อยของประชาชน หรือความมั่นคงของชาติในสังคมประชาธิปไตยหรือเพื่อความจำเป็นเกี่ยวกับส่วนได้เสีย ในเรื่องชีวิตส่วนตัวของคู่กรณีหรือในสภาพการณ์พิเศษซึ่งศาลเห็นว่าจำเป็นอย่างยิ่ง เมื่อการพิจารณาโดยเปิดเผยนั้นอาจเป็นการเสื่อมเสีย ต่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม แต่คำพิพากษาในคดีอาญา หรือคำพิพากษาหรือคำวินิจฉัยข้อพิพาทในคดีอื่นต้องเปิดเผยเว้นแต่จำเป็น เพื่อประโยชน์ของเด็กและเยาวชน หรือเป็นกระบวนการพิจารณาเกี่ยวกับข้อพิพาทของคู่สมรสในเรื่องการเป็นผู้ปกครองเด็ก

๒. บุคคลทุกคนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดอาญา ต้องมีสิทธิได้รับการสันนิษฐานว่าเป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าจะพิสูจน์ตามกฎหมายได้ว่ามีความผิด

๓. ในการพิจารณาคดีอาญา บุคคลทุกคนซึ่งต้องหว่ากระทำความผิดย่อมมีสิทธิได้รับหลักประกันขั้นต่ำดังต่อไปนี้โดยเสมอภาค

- (ก) สิทธิที่จะได้รับแจ้งโดยพลันซึ่งรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพและเหตุแห่งความผิดที่ถูกกล่าวหาในภาษาซึ่งบุคคลนั้นเข้าใจได้
- (ข) สิทธิที่จะมีเวลา และได้รับความสะดวกเพียงพอแก่การเตรียมการเพื่อต่อสู้คดี และติดต่อกับทนายความที่ตนเลือกได้
- (ค) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาโดยไม่ชักช้าเกินความจำเป็น
- (ง) สิทธิที่จะได้รับการพิจารณาต่อหน้าบุคคลนั้น และสิทธิที่จะต่อสู้คดีด้วยตนเอง หรือโดยผ่านผู้

ช่วยเหลือทางกฎหมายที่ตนเลือก สิทธิที่บุคคลได้รับแจ้งให้ทราบถึงสิทธิในการมีผู้ช่วยเหลือหรือทางกฎหมาย หากบุคคลนั้นไม่มีผู้ช่วยเหลือทาง กฎหมายในกรณีใด ๆ เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรมบุคคลนั้นมีสิทธิที่จะมีผู้ช่วยเหลือทางกฎหมายซึ่งมีการแต่งตั้งให้โดยปราศจากค่าตอบแทน ในกรณีที่บุคคลนั้นไม่สามารถรับภาระในการจ่ายค่าตอบแทน

(จ) สิทธิที่จะซักถามพยานซึ่งเป็นประปักษ์ต่อตน และขอให้เรียกพยานฝ่ายตนมาซักถามภายใต้เงื่อนไขเดียวกับพยานซึ่งเป็น

ประปักษ์ต่อตน

(ฉ) สิทธิที่จะได้รับความช่วยเหลือจากล่ามโดยไม่คิดมูลค่า หากไม่สามารถเข้าใจหรือพูดภาษาที่ใช้ในศาลได้

(ช) สิทธิที่จะไม่ถูกบังคับให้เปิดเผยความเป็นประปักษ์ต่อตนเองหรือให้รับสารภาพผิด

๔. ในกรณีของบุคคลที่เป็นเด็กหรือเยาวชน วิธีพิจารณาคความให้เป็นไปโดยคำนึงถึงอายุและความปรารถนาที่จะส่งเสริมการแก้ไขฟื้นฟู ความประพฤติของบุคคลนั้น

๕. บุคคลใดต้องคำพิพากษาลงโทษในความผิดอาญาย่อมมีสิทธิที่จะให้คณะตุลาการระดับเหนือขึ้นไปพิจารณาทบทวนการลงโทษและคำ พิพากษาโดยเป็นไปตามกฎหมาย

๖. เมื่อบุคคลใดต้องคำพิพากษาถึงที่สุดในความผิดอาญา และภายหลังจากนั้นมีการกลับคำพิพากษาที่ให้ลงโทษบุคคลนั้น หรือบุคคลนั้น ได้รับการอภัยโทษ โดยมีข้อเท็จจริงที่ได้ค้นพบใหม่อันแสดงให้เห็นว่าการดำเนินการตามกระบวนการยุติธรรมที่มีชอบ บุคคลที่ได้รับการอภัยโทษนั้น เนื่องมาจากการลงโทษตามผลของคำพิพากษาลงโทษเข่นว่า ต้องได้รับการชดเชยตามกฎหมายเว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ากรรมไม่เปิดเผยข้อเท็จจริงที่ยังไม่ รู้ให้ทันเวลา เป็นผลจากบุคคลนั้นทั้งหมดหรือบางส่วน

๗. บุคคลย่อมไม่ถูกพิจารณา หรือลงโทษซ้ำในความผิดซึ่งบุคคลนั้นต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ หรือให้ปล่อยตัวแล้วตามกฎหมาย และวิธีพิจารณาคความอาญาของแต่ละประเทศ

๑. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรกำชับและตรวจสอบให้พนักงานสอบสวนปฏิบัติตามคำสั่งที่ ๔๑๙/ ๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวกธรรมชาติอาญา การทำสำนวนการสอบสวน ตรวจสอบเร่งรัดการสอบสวนคดีอาญา อย่างเคร่งครัด และลงโทษพนักงานสอบสวนซึ่งไม่ปฏิบัติตามคำสั่งดังกล่าวอย่างจริงจัง

๒. กรมราชทัณฑ์และสำนักงานตำรวจแห่งชาติควรร่วมกันแก้ปัญหาความล่าช้าในการสอบสวนคดีของผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังและอายัดตัวในคดีอื่น ดังนี้

๒.๑ สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรตรวจสอบการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนในการสอบสวนคดีอาญาต่าง ๆ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ และคำสั่งที่เกี่ยวข้องให้เสร็จสิ้นและส่งพนักงานอัยการสั่งคดีโดยเร็วทุกคดี

๒.๒ ในกรณีที่พนักงานสอบสวนได้แจ้งอายัดตัวผู้ถูกคุมขังซึ่งถูกดำเนินคดีอื่นอีกไปยังเรือนจำหรือทัณฑสถาน หากต่อมาปรากฏว่าศาลชั้นต้นได้มีคำพิพากษาให้จำคุกผู้ถูกคุมขังให้พนักงานสอบสวนรับส่งสำนวนการสอบสวนซึ่งถูกดำเนินคดีอื่นไปยังพนักงานอัยการ พร้อมประสานกับกรมราชทัณฑ์หรือเรือนจำเพื่อขอโอนตัวผู้ต้องหา หรือผู้ต้องขังไปควบคุมตัวยังเรือนจำที่มีเขตอำนาจเหนือท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้น เพื่อพนักงานอัยการจะได้ยื่นฟ้องต่อศาลโดยเร็ว

๓. ให้กรมราชทัณฑ์กำชับและตรวจสอบการปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ให้ดำเนินการอายัดตัวผู้ต้องหาหรือผู้ต้องขังในกรณีที่มีหลักฐานสำเนาหมายจับจากศาลเท่านั้น เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมิให้กระทบต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยา และการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำผิดที่จำเป็นต้องมีการให้ประโยชน์ทางการราชทัณฑ์บางประการกับผู้ต้องขัง เช่น การย้ายกลับภูมิลำเนา การลดวันต้องโทษ และการพักการลงโทษ เป็นต้น

๔. กระทรวงยุติธรรมควรเร่งรัดในการพัฒนาระบบและกำหนดตัวชี้วัดในการนำข้อมูลทางคดีของผู้กระทำความผิดแต่ละรายในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอายัดตัว (ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์) เข้าสู่ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) แบบออนไลน์ และกำหนดข้อมูล ชั้นข้อมูล ของฐานข้อมูลในระบบ DXC ให้มีระบบชั้นความลับและกำหนดสิทธิการเข้าถึง เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกหน่วยงานสามารถเข้าถึงได้หรือช่องทางอื่น ๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรมในการอำนวยความสะดวกธรรมชาติ

๕. ทุกหน่วยงานควรปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินและคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องหาที่ถูกอายัดในคดีอื่น

๖. เห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรมีข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลให้มีการแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวข้องกับการออกหมายจับ โดยให้อำนาจพนักงานอัยการกลั่นกรองและตรวจสอบการขอออกหมายจับก่อนให้ศาลพิจารณาออกหมายจับ และแก้ไขประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาที่เกี่ยวข้องกับการฟ้องคดีอาญากรณีผู้ต้องหาอยู่ในการควบคุมของเรือนจำหรือทัณฑสถานที่อยู่นอกเขตอำนาจศาล

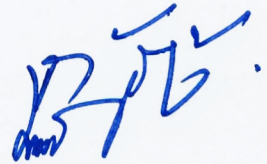
๗. เห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรมีข้อเสนอแนะต่อประธานศาลฎีกาเพื่อปรับปรุงระเบียบการรับฟ้องคดีอาญา กรณีที่ผู้ต้องหาอยู่ในการควบคุมของเรือนจำหรือทัณฑสถานที่อยู่นอกเขตอำนาจศาล

๘. เห็นควรให้สภาผู้แทนราษฎรมีข้อเสนอแนะต่อประธานศาลฎีกา ให้ออกข้อบังคับของประธานศาลฎีกา “ว่าด้วยการพิจารณาคดีของศาลในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. .... โดยให้มีหลักการสำคัญคือ ให้ศาลใช้ดุลพินิจอนุญาตให้นำวิธีการประชุมทางจอภาพมาใช้ในการพิจารณาคดีของศาลได้เฉพาะกรณีจำเลยถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำที่อยู่ในเขตอำนาจของศาลอื่นในกรณีมีเหตุจำเป็น โดยต้องคำนึงถึง

ความจำเป็นของการเคลื่อนย้ายจำเลยมาศาลกับการที่จะได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สิทธิของจำเลยในการต่อสู้คดีซึ่งอาจทำให้จำเลยได้รับผลกระทบจากการที่จำเลยไม่ได้อยู่ในห้องพิจารณาคดี”

๙. สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรบรรจุแต่งตั้งพนักงานสอบสวนให้มีจำนวนเพียงพอ รวมทั้ง มีความรู้ความสามารถ ในการทำงานสอบสวนได้อย่างมีประสิทธิภาพแท้จริง

๑๐. แต่ละหน่วยงานควรจัดอบรมบุคลากรของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนดำเนินการ ของสำนวนคดีอาญาและอายัดตัวผู้ต้องหา ให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบที่ถูกต้องตรงกัน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือเกิดปัญหาในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง



(นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ)

เลขานุการคณะกรรมการสิทธิการ

ภาคผนวก

## ภาคผนวก ก

สรุปผลการศึกษา เรื่อง การแก้ไขปัญหาของกระบวนการยุติธรรมกรณีความล่าช้า  
ในการดำเนินคดีและเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน  
โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน



# สรุปผลการศึกษา

เรื่อง

การแก้ไขปัญหของกระบวนการยุติธรรม

กรณีความล่าช้าในการดำเนินคดี

และเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

โดย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สรุปผลการศึกษาการแก้ไขปัญหของกระบวนการยุติธรรม กรณีความล่าช้าในการดำเนินคดี  
โดยเฉพาะที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาของพนักงานสอบสวน

โดย สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

บททั่วไป

๑. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การปฏิบัติงานตามภารกิจการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนเสียหายของประชาชนที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน  
รับไว้ดำเนินการในห้วงระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่า เรื่องร้องเรียนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยเฉพาะในประเด็น  
ที่เกี่ยวข้องกับความล่าช้าในสำนวนคดีและเรื่องที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่น  
มีปริมาณสูงกว่าเรื่องร้องเรียนในประเด็นอื่น ๆ มาก

สถิติเรื่องร้องเรียนย้อนหลัง ๕ ปี (ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

ปีงบประมาณ พ.ศ.	เรื่องรับเข้าทั้งหมด	เรื่องร้องเรียน สตช.	คิดเป็นร้อยละ	ประเด็นดำเนินคดีล่าช้า และปัญหาการอายัดตัว	คิดเป็นร้อยละ
๒๕๖๐	๒,๕๓๒	๕๗๐	๒๒.๕๑	๓๒๙	๕๗.๗๒
๒๕๖๑	๒,๓๓๘	๕๙๘	๒๕.๕๘	๔๐๔	๖๗.๕๖
๒๕๖๒	๒,๖๑๒	๖๑๖	๒๓.๕๘	๓๘๐	๖๑.๖๙
๒๕๖๓	๓,๑๔๐	๗๔๔	๒๓.๖๙	๕๐๔	๖๗.๗๔
๒๕๖๔	๒,๙๙๑	๖๔๐	๒๑.๓๙	๔๓๐	๖๗.๒๐
เฉลี่ย	๒,๗๒๓	๖๓๔	๒๓.๒๘	๔๐๙	๖๔.๕๑

ซึ่งจากเรื่องร้องเรียนสำนักงานตำรวจแห่งชาติในประเด็นความล่าช้าในการดำเนินคดีและเรื่อง  
ที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวพบว่า ส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนของผู้ต้องขังเพื่อการเรียกร้องสิทธิ (ประโยชน์)  
ทางการราชทัณฑ์ แต่อย่างไรก็ตาม ความล่าช้าในการดำเนินคดียังส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายในคดีด้วย แม้ว่า  
ปริมาณเรื่องร้องเรียนที่มาจากผู้เสียหายมีจำนวนน้อยกว่าเรื่องร้องเรียนที่มาจากผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ก็ตาม  
แต่ทุกฝ่ายต้องคำนึงถึงผู้เสียหายจำนวนมากที่รอรับผลคดีและรอรับการเยียวยาอยู่ ยิ่งไปกว่านั้น ผลของ  
การประวิงคดีก็อาจทำให้รัฐไม่สามารถลงโทษผู้กระทำผิดได้เพราะพยานหลักฐานที่คลาดเคลื่อนไปตามระยะเวลา  
ประกอบกับผู้ตรวจการแผ่นดินได้เคยมีข้อเสนอแนะให้กำชับการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องอย่าง  
ต่อเนื่องแล้ว แต่ปริมาณเรื่องร้องเรียนและสำนวนคดีที่มีความล่าช้าโดยเฉพาะที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัว  
ผู้ต้องหาก็ยังไม่ลดลงเท่าที่ควร

ดังนั้น การแก้ไขปัญหาค่าเช่าในสำนวนคดีซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญของกระบวนการยุติธรรมจึงเป็นภารกิจในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ โดยเฉพาะในหมวด ๕ หน้าที่ของรัฐ มาตรา ๕๓ ที่กำหนดให้รัฐต้องดูแลให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด มาตรา ๖๘ รัฐพึงจัดระบบการบริหารงานในกระบวนการยุติธรรมทุกด้านให้มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและไม่เลือกปฏิบัติ และให้ประชาชนเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมได้โดยสะดวก รวดเร็ว และไม่เสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร ตลอดจนการให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย ที่จำเป็นและเหมาะสมแก่ผู้ยากไร้หรือผู้ด้อยโอกาสในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งหมวด ๖ แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา ๗๖ ที่กำหนดให้รัฐพึงพัฒนาระบบการบริหารราชการแผ่นดินทั้งราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และงานของรัฐอย่างอื่น ให้เป็นไปตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี...) และหมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ ข้อ ง. ด้านกระบวนการยุติธรรม (๑) ให้มีการกำหนดระยะเวลาดำเนินงานในทุกขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมที่ชัดเจน เพื่อให้ประชาชนได้รับความยุติธรรมโดยไม่ล่าช้า

## ๒. สภาพ/สถานการณ์ของปัญหา

๒.๑ พนักงานสอบสวนและผู้เกี่ยวข้องส่วนใหญ่ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับผู้เสียหายในคดี รวมทั้งความสมบูรณ์ของพยานหลักฐานที่ใช้ในการพิสูจน์ความผิด

๒.๒ พนักงานสอบสวนมีหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องขังต่อทางเรือนจำ/ทัณฑสถานไว้แล้วก็รายงานว่าผู้ต้องขังที่อายัดตัวไว้นั้นครบกำหนดพ้นโทษในคดีเดิมก่อน จึงจะนำตัวไปดำเนินคดีอื่นต่อไป

๒.๓ พนักงานสอบสวนไม่ทราบความคืบหน้าของคดีที่ผู้ต้องหา/จำเลย ถูกคุมขังในคดีอื่น ทำให้ไม่ดำเนินการขอตัวไปดำเนินคดีที่ค้างอยู่ให้แล้วเสร็จ หรือทราบว่าคดีอื่นเสร็จเด็ดขาดแล้วแต่ไม่ดำเนินการขอตัว/ไม่สามารถนำตัวไปดำเนินคดีต่อได้ หรือไม่แจ้งถอนอายัดตัวเมื่อคดีเสร็จเด็ดขาดแล้ว

๒.๔ พนักงานอัยการไม่รับสำนวนคดีของพนักงานสอบสวนที่ส่งสำนวนโดยไม่มีตัวผู้ต้องหาไปด้วย (กรณีผู้ต้องหาถูกขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานต่างเขตอำนาจศาล)

๒.๕ การขาดระบบการตรวจสอบสำนวนคดีที่ค้างค้างอยู่อย่างมีประสิทธิภาพ และการแก้ปัญหาเพียงการออกหนังสือกำชับการปฏิบัติหน้าที่ยังไม่เกิดผลเป็นที่ประจักษ์

๒.๖ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่มีแสวงหาทางออกของปัญหาร่วมกันเพื่อให้เกิดความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา

## ๓. ผลกระทบของปัญหา

๓.๑ ผู้เสียหายในคดีอาญาไม่ได้รับการเยียวยาแก้ไข

๓.๒ สิทธิของผู้เสียหายและผู้ต้องหาตามหลักของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยอาจเสียไปตามระยะเวลา โดยเฉพาะสิทธิในการต่อสู้คดี รวมทั้งความสมบูรณ์ของพยานหลักฐานเพื่อการพิสูจน์ความผิด

๓.๓ ผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) อาจเสียประโยชน์ทางราชทัณฑ์บางประการ

๓.๔ ประชาชนขาดความเชื่อมั่นในระบบการบริหารงานยุติธรรม

## ผลการศึกษา

### ๑. ข้อมูลจากการตรวจสอบทางเอกสารและสถิติ

#### ๑.๑ สถิติเรื่องร้องเรียนของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สถิติเรื่องร้องเรียนที่ส่งมายังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ย้อนหลัง ๑๐ ปี พบว่า สำนักงานตำรวจแห่งชาติเป็นหน่วยงานที่มีสถิติการถูกร้องเรียนสูงเป็นลำดับที่ ๑ ติดต่อกันมาตลอด โดยกลุ่มประเด็นที่มีปริมาณเรื่องร้องเรียนสูงสุด ได้แก่ ความล่าช้าในการดำเนินคดี และประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการอายัดตัวผู้ต้องหา

#### สถิติเรื่องร้องเรียนที่รับเข้าของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๖๔

ปีงบประมาณ	จำนวนเรื่องร้องเรียนที่รับเข้าทั้งหมด	หน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากที่สุด		
		ลำดับที่ ๑	ลำดับที่ ๒	ลำดับที่ ๓
๒๕๕๕	๒,๒๘๒	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	องค์การบริหารส่วนตำบล
๒๕๕๖	๓,๓๗๔	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	องค์การบริหารส่วนตำบล
๒๕๕๗	๒,๖๔๐	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	องค์การบริหารส่วนตำบล
๒๕๕๘	๒,๘๙๘	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	องค์การบริหารส่วนตำบล
๒๕๕๙	๓,๖๐๔	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมที่ดิน	องค์การบริหารส่วนตำบล
๒๕๖๐	๒,๕๓๒	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เทศบาล	กรมการปกครอง
๒๕๖๑	๒,๓๓๘	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	เทศบาล	กรมการปกครอง
๒๕๖๒	๒,๖๑๒	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	เทศบาล
๒๕๖๓	๓,๑๔๐	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	เทศบาล
๒๕๖๔	๒,๙๙๑	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	กรมการปกครอง	กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

\*\*ข้อมูล ณ วันที่ ๘ ต.ค. ๒๕๖๔

๑.๒ ขั้นตอน (แนวทาง) การดำเนินคดีอาญาของพนักงานสอบสวน กรณีผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่น ตามคำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ และกฎหมายหรือระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๑ ระเบียบตำรวจเกี่ยวกับคดี ลักษณะที่ ๔ บทที่ ๒๐ ข้อ ๒ กรณีที่พนักงานสอบสวนต้องการ ขอย้ายตัวผู้ต้องหาซึ่งต่อเรือ่นจำหรือทัณฑสถานใด ให้พนักงานสอบสวนทำหนังสือพร้อมสำเนาหมายจับไปอายัด แก่เรือนจำหรือทัณฑสถานให้ผู้ต้องขังนั้นอยู่โดยตรง พร้อมทั้งให้ทำหนังสือแจ้งเรื่องการขอย้ายพร้อมสำเนา หมายจับให้สถานีตำรวจท้องที่ที่เรือนจำหรือทัณฑสถานนั้นตั้งอยู่ทราบ เพื่อประสานการปฏิบัติ

หมายเหตุ พนักงานสอบสวนจะทำหนังสือขอย้ายตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ไม่ได้ หากศาลไม่ออก หมายจับให้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ กล่าวคือ ด้วยเหตุไม่มีหลักฐานตามสมควร ว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือไม่มีหลักฐานตามสมควร ว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น (กรณีที่ถูกคนนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัด โดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี)

๑.๒.๒ หนังสือสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๐๐๐๔.๖/๙๖๑๐ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๖ และ คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ กำหนดแนวทางปฏิบัติ กรณี การสอบสวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในคดีอื่น ดังนี้

- ต้องสำเนาหมายจับประกอบหนังสือขอย้ายตัวผู้ต้องหาทุกราย
- ให้รีบสอบสวนดำเนินคดีกับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังในคดีอื่นให้แล้วเสร็จโดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษ ในคดีเดิม
- ให้พนักงานสอบสวนติดตามผลการสั่งคดีของพนักงานอัยการ
- ให้พนักงานสอบสวนมีหนังสือถอนอายัดโดยด่วนที่สุดเมื่อหมดความความจำเป็น
- ให้หน่วยงานที่มีอำนาจสอบสวนทุกแห่งจัดสมุดคุมคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหาไว้ประจำ ที่หน่วยงาน
- ให้ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นได้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนทุกระยะ

๑.๒.๓ ประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑๕/๒๕๕๗ เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ข้อ ๒ “ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวน พร้อมกับผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหานั้นถูกขังอยู่แล้ว หรือผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนี ไป” (ในกรณีนี้ สำนักงานอัยการสูงสุดกำหนดว่า ต้องเป็นสำนวนคดีอาญาที่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดและ พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการแจ้งข้อหาให้ผู้ต้องหาทราบแล้ว หากผู้ต้องหาหลบหนี หรือผู้ต้องหาถูกขังอยู่ใน อำนาจศาลที่จะรับฟ้อง ให้พนักงานอัยการรับสำนวนไว้พิจารณาดำเนินการต่อไป)

๑.๒.๔ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๗ กำหนดให้ภูมิลำเนาของผู้ที่ถูกจำคุกตาม คำพิพากษาถึงที่สุดของศาล หรือตามคำสั่งโดยชอบด้วยกฎหมาย ได้แก่ เรือนจำหรือทัณฑสถานของผู้นั้น ถูกจำคุกอยู่

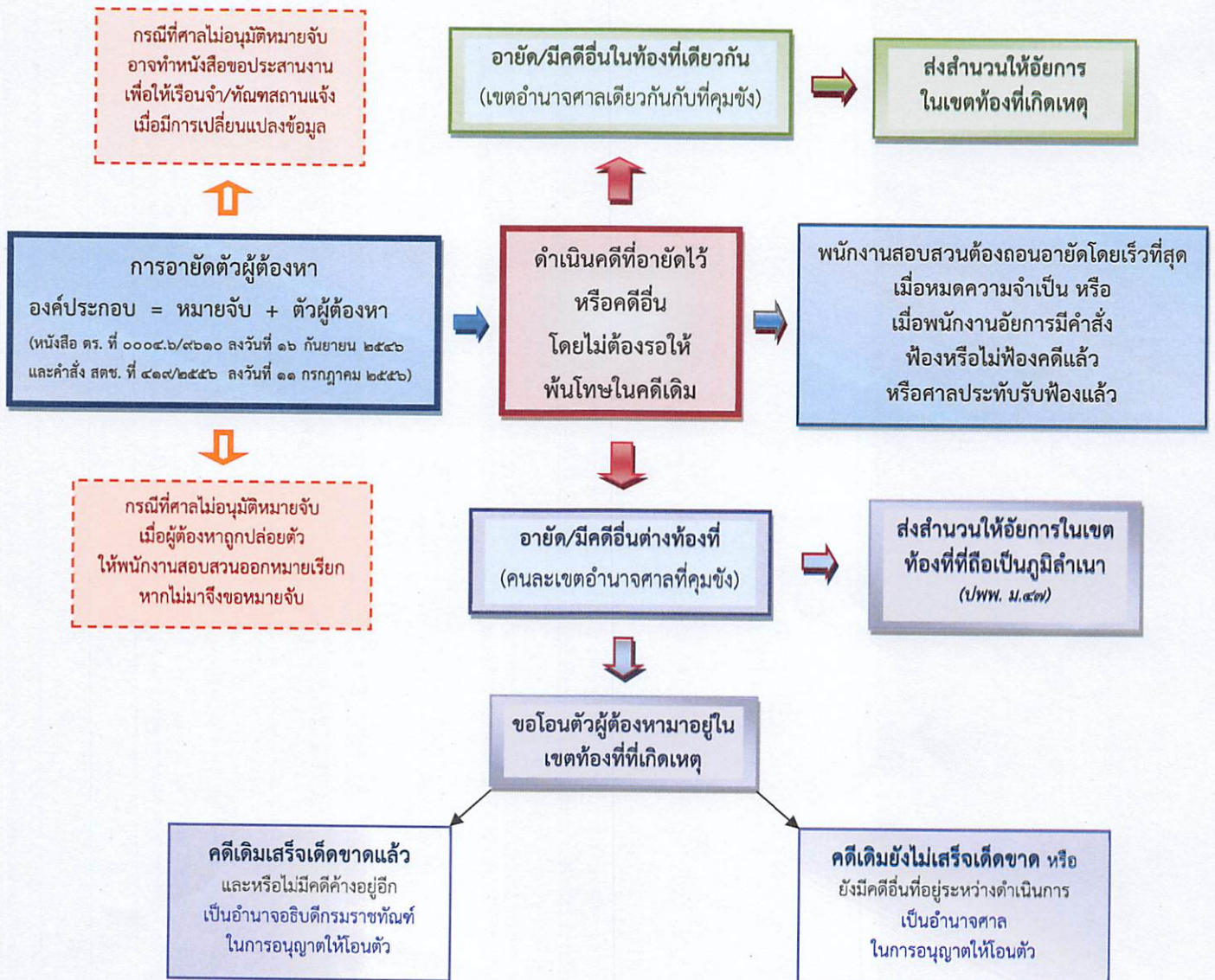
๑.๒.๕ ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๖๓ ลักษณะ ๒ กระบวนการก่อนฟ้องคดี หมวด ๑ การรับสำนวนและการจ่ายสำนวน

ข้อ ๒๑๒ การรับสำนวนที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ในคดีอื่นที่เรือนจำซึ่งอยู่ในเขตอำนาจศาลอื่น

(๑) หากคดีอื่น ศาลได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก ให้พนักงานอัยการ สำนักงานอัยการประจำศาลที่มีเขตอำนาจเหนือเรือนจำที่ผู้ต้องหาต้องโทษจำคุกอยู่นั้น เป็นผู้รับสำนวนการสอบสวนจากพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีต่อไป ในกรณีที่ศาลมีคำสั่งถึงที่สุดไม่รับฟ้อง ให้คืนสำนวนการสอบสวนไปยังพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไป

(๒) หากคดีอื่นศาลได้มีคำพิพากษาแต่คดียังไม่ถึงที่สุด พนักงานสอบสวนจะต้องดำเนินการให้ผู้ต้องหาอยู่ในเขตอำนาจศาลที่พนักงานอัยการจะฟ้องคดีได้ หรือนำผู้ต้องหาส่งพร้อมสำนวนการสอบสวนกรณีตามวรรคหนึ่ง

แผนผังขั้นตอนการดำเนินคดี กรณีผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในคดีอื่นและคดีที่ต้องการอายัดตัวผู้ต้องหา



### ๑.๓ สถิติการอายัดตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ของกรมราชทัณฑ์

เดือนกรกฎาคม ๒๕๕๗ ปรากฏข้อมูลการอายัดตัวผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ในเรือนจำและทัณฑสถาน จำนวน ๑๑๓ แห่ง จากทั้งหมด ๑๔๓ แห่ง จำนวนทั้งสิ้น ๗,๐๖๕ คดี แบ่งเป็นการอายัดตัว ในเขตอำนาจศาล เดียวกันกับผู้ต้องขังถูกควบคุมตัวอยู่ จำนวน ๔,๖๗๓ คดี และการอายัดตัวนอกเขตอำนาจศาลที่ผู้ต้องขัง ถูกควบคุมตัวอยู่ จำนวน ๒,๕๐๙ คดี

เดือนสิงหาคม ๒๕๖๑ ปรากฏข้อมูลการอายัดตัว จำนวนทั้งสิ้น ๑๓,๗๓๐ คดี

เดือนมกราคม ๒๕๖๔ ปรากฏข้อมูลการอายัดตัว จำนวนทั้งสิ้น ๙,๘๑๙ คดี

(แบ่งเป็น การอายัดที่มีหมายจับ ๔,๒๖๐ ราย และอายัดที่ไม่มีหมายจับ ๕,๕๕๙ ราย)

เดือนตุลาคม ๒๕๖๔ ปรากฏข้อมูลการอายัดตัว จำนวนทั้งสิ้น ๑๐,๑๙๑ คดี

### ๒. ผลการดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรือนจำและผู้ต้องขัง เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน และการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนในเบื้องต้น

ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๕๒ - ๒๕๖๑ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินโครงการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรในเรือนจำและผู้ต้องขังเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน และการแก้ไขปัญหา เรื่องร้องเรียนในเบื้องต้น ซึ่งจากการดำเนินโครงการฯ ปรากฏข้อเท็จจริงของปัญหาในลักษณะคล้ายคลึงกัน คือ พนักงานสอบสวนยังมีแนวคิดที่ว่า เมื่ออายัดตัวผู้ต้องหาไว้แล้วก็สามารถชะลอการดำเนินคดีไว้ได้จนกว่าผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) รายดังกล่าวจะครบกำหนดพันโทษในคดีเดิมเสียก่อน ทำให้มีการอายัดตัวค้างอยู่จำนวนมากและ การแก้ไขปัญหาอย่างเฉพาะเจาะจงในแต่ละจังหวัดนั้น แม้จะเป็นผลให้ลดจำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหา ลงได้อย่างมีนัยสำคัญ และยืนยันได้ว่าเป็นทิศทางหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาที่ถูกต้องเหมาะสม แต่ก็ ไม่สามารถป้องกันและแก้ไขปัญหาย่างยั่งยืนได้ เนื่องจากขาดระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบที่มี ประสิทธิภาพ

### ๓. ผลการดำเนินการประชุมหารือระหว่างองค์กร และผู้ทรงคุณวุฒิในกระบวนการยุติธรรม

ปี พ.ศ. ๒๕๕๓ - ๒๕๕๔ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประชุมหารือและกำหนดแนวทางการดำเนินการ ร่วมกันกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (สำนักงานอัยการสูงสุด กรมราชทัณฑ์ และสำนักงานตำรวจแห่งชาติ) รวม ๒ ครั้ง คือ การประชุมเพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๓ และการจัดประชุมติดตามผล การดำเนินการในวันที่ ๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๔ ซึ่งที่ประชุมพิจารณา กำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหา ดังนี้

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติควรพิจารณากำหนดกรอบระยะเวลาในการดำเนินกระบวนการอายัดตัว ให้ชัดเจน และจัดทำฐานข้อมูลกลางอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพเพื่อการตรวจสอบติดตาม
- ควรมีการแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวกับการโอนย้ายผู้ต้องหา (ผู้ต้องขัง) ไปดำเนินคดีต่อให้เกิดความ ชัดเจนยิ่งขึ้น
- หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรจัดให้บุคลากรได้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายและระเบียบ ในการปฏิบัติอย่างชัดเจนถูกต้อง

ทั้งนี้ สำนักงานตำรวจแห่งชาติมีหนังสือกำชับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน รวม ๓ ฉบับ ได้แก่ หนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๑.๒๓๓/๐๑๒๘๔ ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๕๓ , หนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๑.๒๕/๓๘๒๙ ลงวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๓ และหนังสือ ที่ ตช ๐๐๑๑.๒๔/๔๘๘๓ ลงวันที่ ๙ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประชุมหารือร่วมกับสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงยุติธรรม และกรมราชทัณฑ์ รวม ๒ ครั้ง เพื่อกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาในระยะสั้นและติดตามการดำเนินการ ดังนี้

- ให้สำนักงานตำรวจชาติออกหนังสือกำชับการปฏิบัติงานตามคำสั่ง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยพิจารณาเรื่องกำหนดระยะเวลาและรูปแบบหรือสาระในหนังสือขออายัดให้เกิดความชัดเจน รวมทั้งตรวจสอบและสรุปจำนวนคดีพร้อมกับหลักฐานการไม่รับสำนวนของพนักงานอัยการ ในคดีที่รู้ตัวผู้กระทำความผิดและผู้ต้องหาถูกควบคุมหรือขังอยู่ หรือปล่อยชั่วคราว หรือเชื่อว่าคงได้ตัวมาเมื่อออกหมายเรียก ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ (ซึ่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติแจ้งว่าเป็นปัญหาที่ทำให้เกิดความล่าช้า) เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาต่อไป

- ให้กรมราชทัณฑ์กำชับการปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ในการตรวจสอบและคัดแยกประเภทหนังสือขออายัดตัวที่มีหมายจับและไม่มีหมายจับออกจากกัน ตลอดจนแนวทางการทวงถามความคืบหน้าไปยังพนักงานสอบสวนตามห้วงเวลา รวมทั้งพิจารณาแก้ไขขั้นตอนการปฏิบัติงาน (การเสนอลดวันต้องโทษจำคุกของผู้ต้องขังที่ถูกอายัดตัว) ซึ่งอาจขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

- ให้กระทรวงยุติธรรมพิจารณาแนวทางการพัฒนาระบบและกำหนดตัวชี้วัดในการนำข้อมูลทางคดีของผู้กระทำความผิดแต่ละรายในอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานต่าง ๆ (ตำรวจ อัยการ ศาล ราชทัณฑ์) เข้าสู่ศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) หรือระบบอื่น เพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของกระบวนการยุติธรรม

วันที่ ๒ ธันวาคม ๒๕๖๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจัดการประชุมหารือกับผู้ทรงคุณวุฒิในกระบวนการยุติธรรม และผู้เกี่ยวข้องในสายวิชาการ ซึ่งที่ประชุมมีความเห็นที่สำคัญว่า ต้องกำหนดระยะเวลาในการทำสำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหาให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาอย่างเคร่งครัด และควรแสวงหาแนวทางหรือข้อตกลงร่วมกันให้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามแนวทางที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้กำหนดกรอบไว้แล้ว เพราะการดำเนินการเพียงกำชับการปฏิบัติหน้าที่นั้นไม่เกิดผลเป็นการแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๓ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจัดการประชุมหารือกับคณาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิของโรงเรียนนายร้อยตำรวจ รวมทั้งพนักงานสอบสวนผู้มีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับการทำสำนวนคดีอาญา ซึ่งที่ประชุมยังให้ความสำคัญเรื่องความจำเป็นของหนังสืออายัดตัวและหมายจับ แต่เน้นย้ำให้พนักงานสอบสวนต้องไปแจ้งข้อกล่าวหาและดำเนินคดีต่อเนื่องกับผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน โดยเฉพาะสำนวนคดีที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเดียวกันกับคดีที่อายัดตัวไว้โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษในคดีเดิม และเห็นควรให้นำระบบอิเล็กทรอนิกส์ (electronic) หรือ แอปพลิเคชัน (application) เข้ามาช่วยแก้ไขปัญหาตามความเหมาะสมด้วย

## ข้อเสนอแนะ

จากประเด็นการร้องเรียนที่มาสู่ผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนผลดำเนินการด้านการปฏิบัติการ ผลดำเนินการด้านวิชาการ และผลการประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา พบว่าสาเหตุสำคัญของความล่าช้าในกระบวนการยุติธรรม โดยเฉพาะที่สืบเนื่องมาจากการอายัดตัวผู้ต้องหา นั้น ส่วนใหญ่เกิดจากความไม่เข้าใจและความคลาดเคลื่อนในการปฏิบัติตามกฎหมายและระเบียบของพนักงานสอบสวนหรือผู้เกี่ยวข้อง ที่ส่งผลกระทบต่อแนวนโยบายด้านการบริหารงานยุติธรรมของรัฐ รวมทั้งสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายและผู้ต้องหาในคดีที่อาจจะเสียไปเพราะความล่าช้าในกระบวนการดำเนินคดี และการถูกอายัดตัว เช่น ความสมบูรณ์ของพยานหลักฐาน การต่อสู้คดี การเยียวยาผู้เสียหาย และการพัฒนาพหุตินิสัยผู้กระทำความผิด ซึ่งแม้จะมีการกำชับการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน) มาแล้วหลายครั้ง ก็ยังไม่บังเกิดผลเท่าที่ควร อีกทั้งยังขาดระบบการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ ประกอบกับหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรมยังมิได้บูรณาการการแก้ไขปัญหาดังกล่าวร่วมกันอย่างจริงจัง

ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเพื่อความรวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสถานการณ์ของโลกที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

### ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑. การกำหนดให้หนังสืออายัดตัวผู้ต้องหาเป็น “หมายอาญา” หรือให้มีการปฏิบัติเสมือนเป็นหมายประเภทหนึ่ง เพื่อให้มีกระบวนการคัดกรอง ตรวจสอบ และติดตามผลการอายัดตามระยะเวลาอย่างเหมาะสม เนื่องจากสำนักงานตำรวจแห่งชาติได้กำหนดให้การอายัดตัวผู้ต้องหาจะต้องมีหมายจับประกอบ แต่ไม่เคยกำหนดระยะเวลาหรือการสิ้นสุดของหนังสืออายัดอย่างชัดเจน อีกทั้งกรณีการขออนุมัติศาลเพื่อออกหมายจับผู้ต้องหาที่ถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานนั้น ศาลอาจไม่อนุมัติให้เพราะไม่เข้าหลักเกณฑ์การออกหมายจับตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา เป็นเหตุให้เกิดพนักงานสอบสวนทำหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาโดยที่ไม่มีหมายจับเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ ๔๐ ของหนังสือขออายัดตัว

ทั้งนี้ การกำหนดให้หนังสืออายัดตัวผู้ต้องหาเป็นหมายอาญาหรือให้มีการปฏิบัติเสมือนเป็นหมายประเภทหนึ่ง จะสามารถลดจำนวนการอายัดตัวโดยไม่มีความจำเป็นและปัญหาข้อถกเถียงกรณีหนังสืออายัดที่มีหมายจับและหนังสืออายัดที่ไม่มีหมายจับลงได้อย่างมีนัยสำคัญ (ส่งผลโดยตรงต่อความรวดเร็วของสำนวนคดี) รวมทั้งขอความร่วมมือสำนักงานอัยการสูงสุดและสำนักงานศาลยุติธรรมให้ออกระเบียบหรือข้อกำหนดการแจ้งผลการ “ส่งคดี” ให้พนักงานสอบสวนทราบเพื่อเป็นข้อมูล ในการถอนอายัดตัว (ในกรณีที่ยังคงกำหนดให้พนักงานสอบสวนเป็นผู้ถอนอายัด) หรือให้อัยการ/ศาลสามารถเพิกถอนหนังสืออายัดได้เมื่อหมดความจำเป็น

๒. การพิจารณาแนวทางการใช้ดุลพินิจสำหรับปฏิบัติงานหรือตีความตัวบทกฎหมายในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๒ วรรค ๓ และพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความในศาลแขวง มาตรา ๗ “ในกรณีที่เสนอความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้พนักงานสอบสวนส่งสำนวนพร้อมกับ

ผู้ต้องหาไปยังพนักงานอัยการ เว้นแต่ผู้ต้องหาที่ถูกขังอยู่แล้ว หรือผู้ต้องหาซึ่งถูกแจ้งข้อหาได้หลบหนีไป” โดยให้ครอบคลุมถึงการที่ผู้ต้องหาถูกขังอยู่แล้วในเรือนจำหรือทัณฑสถานทุกแห่ง ไม่ว่าจะเป็กรณีที่มีการอายัดตัวไว้หรือไม่ก็ตาม (แนวทางเดียวกับเขตอำนาจศาลในพระธรรมนูญศาลยุติธรรม กรณียื่นฟ้องคดีต่อศาลแพ่งหรือศาลอาญา และคดีนั้นเกิดขึ้นนอกเขตของศาลแพ่งหรือศาลอาญา ศาลดังกล่าวอาจใช้ดุลพินิจยอมรับไว้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งโอนคดีไปยังศาลยุติธรรมอื่นที่มีเขตอำนาจก็ได้)

๓. การนำแนวทางการสืบพยานทางจอภาพ (Video Conference) ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการสืบพยานคดีอาญาในลักษณะการประชุมทางจอภาพ พ.ศ. ๒๕๕๖ มาปรับใช้กับสำนวนคดีที่มีตัวผู้ต้องหาในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต่างเขตอำนาจศาล โดยถือเป็เหตุผลความจำเป็นเพื่อเป็นการตอบสนองต่อการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้เสียหายและผู้ต้องหา ตลอดจนข้อจำกัดในการเอนตัวผู้ต้องขังคดีอุกฉกรรจ์หรือมีกำหนดโทษสูงหรือมีพฤติการณ์ไม่น่าไว้วางใจไปควบคุมยังเรือนจำ/ทัณฑสถานที่มีความมั่นคงต่ำ และสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัส COVID 19 รวมทั้งนโยบาย Thailand ๔.๐ ของรัฐ

๔. การกำหนดให้ระยะเวลาในการทำสำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหา (โดยเฉพาะกรณีที่มีตัวผู้ต้องหาอยู่ในความควบคุมของเรือนจำ/ทัณฑสถานในเขตอำนาจศาลเดียวกันกับคดีที่ได้ขออายัดตัว) เป็นหนึ่งในตัวชี้วัดประสิทธิภาพการปฏิบัติงานทั้งพนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชา โดยมีหลักเกณฑ์การให้คุณให้โทษที่ชัดเจน (แทนการกำซ้บการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นที่ประจักษ์แล้วว่าไม่เกิดผลในทางปฏิบัติ)

๕. การนำระบบ electronic (อิเล็กทรอนิกส์) หรือ application (แอปพลิเคชัน) ที่เหมาะสมเข้ามาช่วยในการควบคุม เชื่อมโยง หรือตรวจสอบสำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหา หรือสำนวนคดีที่ผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานในคดีอื่นโดยไม่มีหมายจับ โดยคำนึงถึงฐานข้อมูลที่เป็นเพื่อสามารถตรวจสอบระยะเวลาในขั้นตอนต่าง ๆ ของทุกหน่วยงาน เช่น การรับ - ส่งสำนวน และการแจ้งผลคดีได้อย่างรวดเร็ว ซึ่งอาจใช้ช่องทางของศูนย์แลกเปลี่ยนข้อมูลกระบวนการยุติธรรม (Data Exchange Center : DXC) หรือ ช่องทางอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

๖. การกำหนดให้คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม หรือคณะกรรมการพัฒนาการบริหารงานยุติธรรมแห่งชาติ (หรือหน่วยงานอื่นตามที่เห็นว่าเหมาะสม) เป็ตัวกลางประสานแนวทางและจัดทำข้อตกลงร่วมกันระหว่างหน่วยงานในกระบวนการยุติธรรม ในข้อ ๑ - ๕ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เพื่อแก้ไขปัญหาให้ประสบความสำเร็จอย่างยั่งยืนต่อไป

### ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ (มาตรการระยะสั้น)

๑. การกำหนดให้หน่วยงานของสำนักงานตำรวจแห่งชาติที่มีสำนวนคดีที่มีการอายัดตัวผู้ต้องหาไว้กับทางเรือนจำ/ทัณฑสถาน ต้องปรับปรุงสมุดคุมอายัดให้มีข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน โดยต้องประสานหรือเชื่อมโยงข้อมูลกับกรมราชทัณฑ์เพื่อดำเนินการตรวจสอบฐานข้อมูลทะเบียนประวัติผู้ต้องขังที่มีการขออายัดตัว โดยเน้นการตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชาอย่างสม่ำเสมอ และให้จำแนกประเภทสำนวนคดีเป็น ๓ ประเภท (เพื่อสะดวกแก่การปฏิบัติงานและไม่ให้เกิดความล่าช้าโดยไม่มีเหตุอันควร) ได้แก่

ประเภทที่ ๑ คดีที่สามารถถอนอายุตัวผู้ต้องหาได้ทันที ได้แก่ คดีที่หมดความจำเป็นในการอายัดตัว เช่น คดีที่พนักงานสอบสวนได้นำตัวผู้ต้องหามาดำเนินคดีที่ขออายัดตัวโดยได้ขอให้ศาลออกหมายขังระหว่างการสอบสวนแล้ว หรือคดีที่พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการส่งสำนวนให้พนักงานอัยการพิจารณาสั่งคดีเด็ดขาด (ไม่ฟ้อง) แล้ว หรือคดีที่ศาลประทับฟ้องคดีดังกล่าวแล้ว หรือคดีที่ขาดอายุความแล้ว หรือพนักงานสอบสวนไม่ต้องการตัวผู้ต้องขังรายดังกล่าวแล้ว (ไม่ว่ากรณีใดก็ตาม)

ทั้งนี้ ควรมีการกำหนดรูปแบบและกรอบระยะเวลาของหนังสือขออายัดตัวผู้ต้องหาเพื่อให้มีระบบการตรวจสอบตามห่วงเวลา รวมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติกรณีการยกเลิกหนังสือขออายัดตัวให้เกิดความชัดเจนด้วย

ประเภทที่ ๒ คดีที่ผู้ต้องหาที่ถูกคุมขังอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถานที่อยู่ในเขตอำนาจศาลเดียวกันกับคดีที่อายัดตัวไว้ ซึ่งพนักงานสอบสวนต้องแจ้งข้อกล่าวหาโอกาสแรก โดยไม่ต้องรอให้พ้นโทษ ในคดีเดิม พร้อมทั้งรวบรวมพยานหลักฐาน และสรุปผลคดีส่งให้พนักงานอัยการตามกำหนดระยะเวลาที่มีไว้สำหรับการสอบสวนดำเนินคดีเช่นเดียวกันกับกรณีผู้ต้องหาที่มีที่อยู่หรือถูกจับภายในเขตอำนาจของพนักงานสอบสวน หรือคดีที่ผู้ต้องหาถูกแจ้งข้อหาโดยไม่มี การจับกุม เนื่องจากผู้กระทำความผิดและผู้กระทำความผิดมีตัวอยู่ในการควบคุมของรัฐ ทั้งนี้ ผู้บังคับบัญชาตามลำดับชั้นต้องตรวจสอบตามระยะเวลาที่กำหนดไว้ และควรกำหนดเป็นตัวชี้วัดประสิทธิภาพของพนักงานสอบสวนและผู้บังคับบัญชาอย่างชัดเจนด้วย

ประเภทที่ ๓ คดีที่ผู้ต้องหาถูกคุมขังในคดีอื่นและอยู่ในเรือนจำ/ทัณฑสถาน ที่อยู่คนละเขตอำนาจศาลกับคดีที่อายัดตัวไว้ ซึ่งอาจต้องมีขั้นตอนเพิ่มเติม ได้แก่ การขอโอนตัวผู้ต้องหาไปดำเนินคดีในเขตอำนาจศาลที่เกิดเหตุ หรือการดำเนินคดีในเขตศาลที่เป็นภูมิลำเนาของผู้ต้องขัง (ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๔๗)

๒. การให้กรมราชทัณฑ์กำกับการปฏิบัติงานของเรือนจำและทัณฑสถานต่าง ๆ ดำเนินการตรวจสอบและคัดแยกประเภทหนังสือขออายัดตัว (มีหมายจับ) และหนังสือขอประสานงาน (ไม่มีหมายจับ) ออกจากกัน เพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนมิให้กระทบต่อการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังตามหลักทัณฑวิทยาและการพัฒนาพฤตินิสัยผู้กระทำความผิดที่จำเป็นต้องมีการให้ประโยชน์ทางการราชทัณฑ์บางประการกับผู้ต้องขัง เช่น การย้ายกลับภูมิลำเนา การลดวันต้องโทษ และการพักการลงโทษ เป็นต้น

๓. การให้แต่ละหน่วยงานจัดอบรมบุคลากรของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนดำเนินการของสำนวนคดีอาญาและอายัดตัวผู้ต้องหา ให้มีความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบที่ถูกต้องตรงกัน เพื่อไม่ให้เกิดความขัดแย้งหรือเกิดปัญหาในการติดต่อประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

## ภาคผนวก ข

เอกสารเผยแพร่ข่าวสารและความรู้ด้านกระบวนการยุติธรรม เรื่องที่ ๒/๒๕๖๕  
บทบาทอัยการในการกลั่นกรองและตรวจสอบการขอออกหมายจับในต่างประเทศ



เรื่องที่ ๒/๒๕๖๕

วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๖๕

## บทบาทอัยการในการกลั่นกรองและตรวจสอบการขอออกหมายจับในต่างประเทศ

ปิยะฉัตร ผังสุวรรณตารง<sup>๑</sup>

## บทนำ

การคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาในชั้นก่อนฟ้องคดี นับเป็นเรื่องสำคัญสำหรับองค์กรต่าง ๆ ในกระบวนการยุติธรรม ไม่ว่าจะเป็นองค์กรตำรวจ องค์กรอัยการ หรือองค์กรศาล แต่ด้วยปัจจัยหลายประการ ในทางปฏิบัติทำให้หลักการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของผู้ต้องหาไม่ได้ถูกนำมาใช้ตามสมควรในชั้นนี้ อาทิ การขาดความรู้ความเข้าใจของเจ้าพนักงานผู้ปฏิบัติงานเอง หรือการอาศัยความไม่รู้ของประชาชนเพื่อลัดขั้นตอน ในการปฏิบัติงานของเจ้าพนักงาน ทั้งนี้ ในปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจในเรื่องการใช้อำนาจของเจ้าพนักงาน ที่เป็นการกระทบต่อสิทธิเสรีภาพในตัวบุคคลอันชอบด้วยกฎหมายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะมาตรการบังคับ ในคดีอาญาที่มีอยู่หลายประการ ได้แก่ การเรียก การจับ การค้น การควบคุม และการขัง<sup>๒</sup> จึงจำเป็นที่องค์กรใน กระบวนการยุติธรรมต้องร่วมกันการตรวจสอบข้อเท็จจริงให้ถี่ถ้วนเสียก่อนที่จะมีการออกมาตรการบังคับใน คดีอาญาอันเป็นการกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น อีกทั้งพนักงานอัยการผู้มีหน้าที่ สั่งฟ้องคดีควรต้องเข้ามา มีบทบาทสำคัญในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลที่ได้รับผลกระทบในส่วนนี้ด้วย

<sup>๑</sup> น.บ. (มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), น.บ.ท., น.ม. (สาขากฎหมายอาญา)(มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์), อัยการประจำสำนักงาน อัยการสูงสุด สำนักงานประสานงานกระบวนการยุติธรรม สถาบันนิติวัชร์

<sup>๒</sup> คณิต ณ นคร, กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, พิมพ์ครั้งที่ ๗, (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิญญูชน, ๒๕๔๔)

“หมายอาญา” ในประเทศไทย<sup>๓</sup> มี ๕ ประเภท ได้แก่ หมายจับ หมายขัง หมายค้น หมายจำคุก หมายปล่อย ซึ่งในบทความนี้จะกล่าวถึงเฉพาะบทบาทของพนักงานอัยการในการตรวจสอบการขออนุญาตหมายอาญา โดยมุ่งไปที่หมายจับเป็นหลัก ซึ่งหมายจับตามกฎหมายไทยกำหนดให้องค์กรศาลเป็นองค์กรที่มีอำนาจพิจารณาออกหมายจับ โดยผู้ร้องขออาจเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสาม หรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป<sup>๔</sup> ซึ่งหลักการในการออกหมายจับ คือ ต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมาย<sup>๕</sup> ซึ่งคือ ต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา ซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือต้องมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น<sup>๖</sup> และ

<sup>๓</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๗ “ภายใต้บังคับแห่งบทบัญญัติในมาตรา ๗๘ มาตรา ๗๙ มาตรา ๘๐ มาตรา ๘๒ และมาตรา ๘๔ แห่งประมวลกฎหมายนี้ จะจับ ขัง จำคุก หรือค้นในที่รโหฐานหาตัวคนหรือสิ่งของต้องมีคำสั่งหรือหมายของศาลสำหรับการนั้น

บุคคลซึ่งต้องขังหรือจำคุกตามหมายศาล จะปล่อยไปได้ก็เมื่อมีหมายปล่อยของศาล”

<sup>๔</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๙ “ศาลจะออกคำสั่งหรือหมายจับ หมายค้น หรือหมายขัง ตามที่ศาลเห็นสมควร หรือโดยมีผู้ร้องขอก็ได้

ในกรณีที่ผู้ร้องขอเป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ต้องเป็นพนักงานฝ่ายปกครองตั้งแต่ระดับสามหรือตำรวจซึ่งมียศตั้งแต่ชั้นร้อยตำรวจตรีหรือเทียบเท่าขึ้นไป

ในกรณีจำเป็นเร่งด่วนซึ่งมีเหตุอันควรโดยผู้ร้องขอไม่อาจไปพบศาลได้ ผู้ร้องขออาจร้องขอต่อศาลทางโทรศัพท์ โทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่นที่เหมาะสมเพื่อขอให้ศาลออกหมายจับหรือหมายค้นก็ได้ ในกรณีเช่นว่านี้เมื่อศาลสอบถามจนปรากฏว่ามีเหตุที่จะออกหมายจับหรือหมายค้นได้ตามมาตรา ๕๙/๑ และมีคำสั่งให้ออกหมายนั้นแล้ว ให้จัดส่งสำเนาหมายเช่นว่านี้ไปยังผู้ร้องขอโดยทางโทรสาร สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หรือสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศประเภทอื่น ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

เมื่อได้มีการออกหมายตามวรรคสามแล้ว ให้ศาลดำเนินการให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการขอมายมาพบศาลเพื่อสาบานตัวโดยไม่ชักช้า โดยจดบันทึกถ้อยคำของบุคคลดังกล่าวและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมายไว้ หรือจะใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ได้ โดยจัดให้มีการถอดเสียงเป็นหนังสือและลงลายมือชื่อของศาลผู้ออกหมาย บันทึกที่มีการลงลายมือชื่อรับรองดังกล่าวแล้ว ให้เก็บไว้ในสารบบของศาล หากความปรากฏต่อศาลในภายหลังว่าได้มีการออกหมายไปโดยฝ่าฝืนต่อบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศาลอาจมีคำสั่งให้เพิกถอนหรือแก้ไขเปลี่ยนแปลงหมายเช่นว่านี้ได้ ทั้งนี้ ศาลจะมีคำสั่งให้ผู้ร้องขอจัดการแก้ไขเพื่อเยียวยาความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องตามที่เห็นสมควรก็ได้”

<sup>๕</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๕๙/๑ “ก่อนออกหมาย จะต้องปรากฏพยานหลักฐานตามสมควรที่ทำให้ศาลเชื่อได้ว่ามีเหตุที่จะออกหมายตามมาตรา ๖๖ มาตรา ๖๙ หรือมาตรา ๗๑

คำสั่งศาลให้ออกหมายหรือยกคำร้อง จะต้องระบุเหตุผลของคำสั่งนั้นด้วย

หลักเกณฑ์ในการยื่นคำร้องขอ การพิจารณา รวมทั้งการออกคำสั่งให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา”

<sup>๖</sup> ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖ “เหตุที่จะออกหมายจับได้มีดังต่อไปนี้

(๑) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาซึ่งมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกินสามปี หรือ

ในส่วนของการวิธีการเสนอพยานหลักฐานในการขอออกหมายจับ และพยานหลักฐานที่ต้องใช้ในการขอออกหมายจับ ต้องเป็นไปตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการออกคำสั่งหรือหมายอาญา พ.ศ. ๒๕๔๘ ข้อ ๑๖ และ ๑๗

ในระดับสากล อาทิ สหรัฐอเมริกา และสาธารณรัฐฝรั่งเศส นั้นมีขั้นตอนการตรวจสอบ โดยอัยการที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการออกหมายจับ<sup>๓</sup> โดยเข้ามาเป็นผู้ตรวจดูแลเหตุแห่งการขอออกหมาย และพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่จำเป็นต้องใช้เพื่อให้เพียงพอต่อการขอออกหมายจับ ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของบุคคลที่อาจถูกกระทบจากการใช้อำนาจรัฐ ดังนั้น ในบทความนี้จึงขอล่าถึงบทบาทของอัยการในการกลั่นกรองและตรวจสอบการขอออกหมายจับของประเทศต่าง ๆ ซึ่งได้แก่ สหรัฐอเมริกา สาธารณรัฐฝรั่งเศส และประเทศญี่ปุ่น เพื่อเป็นการเสาะหาแนวทางสากลในเรื่องดังกล่าวมาปรับใช้ให้เหมาะสมกับประเทศไทย อันจะเป็นประโยชน์ต่อการอำนวยความสะดวกทางอาญาในชั้นก่อนฟ้องของไทยต่อไปในอนาคต

การตรวจสอบการขอออกหมายจับในต่างประเทศ

#### ๑) สหรัฐอเมริกา

การขอออกหมายอาญาของสหรัฐอเมริกานั้น ปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญฉบับแก้ไขเพิ่มเติมครั้งที่สี่ ที่ว่า “สิทธิของบุคคลที่จะได้รับความปลอดภัยในร่างกาย เคหสถาน เอกสาร ทรัพย์สิน ให้พ้นจากการค้นและยึดโดยไม่มีเหตุอันสมควรจะถูกล่วงละเมิดมิได้ และห้ามมิให้มีการออกหมาย เว้นแต่มีเหตุอันควร และหมายเช่นนั้น จะออกได้เมื่อมีเหตุอันน่าเชื่อถือประกอบกับได้มีการสาบานให้คำรับรอง โดยจะต้องระบุสถานที่ที่จะต้องค้นตัวบุคคลหรือสิ่งของที่จะจับหรือยึดด้วย”<sup>๔</sup> ซึ่งหมายจับถือเป็นหมายอาญาอย่างหนึ่ง จึงต้องนำหลักการที่ปรากฏในรัฐธรรมนูญดังกล่าวนี้มาใช้กับเรื่องการออกหมายจับ ดังนั้น ในการออกหมายจับของสหรัฐอเมริกา จึงต้องปรากฏว่ามีเหตุอันควรและมีเหตุอันน่าเชื่อถือประกอบการจับด้วย

(๒) เมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าบุคคลใดน่าจะได้กระทำความผิดอาญาและมีเหตุอันควรเชื่อว่าจะหลบหนี หรือจะไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐาน หรือก่อเหตุอันตรายประการอื่น

ถ้าบุคคลนั้นไม่มีที่อยู่เป็นหลักแหล่ง หรือไม่มาตามหมายเรียกหรือตามนัดโดยไม่มีข้อแก้ตัวอันควร ให้สันนิษฐานว่าบุคคลนั้นจะหลบหนี”

<sup>๓</sup> มาณฑพ ประवालลัญฉกร, ชินินาฏ สิตส์, สิริพันธ์ พลรบ. “ปัญหาการพิจารณาพยานหลักฐานในการออกหมายจับ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๖๖”. วารสารวิจัยและพัฒนามหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, ปีที่ ๑๖ ฉบับที่ ๕๘ (ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๖๔). น. ๗๕.

<sup>๔</sup> The Fourth Amendment to the United States Constitution “The right of the people to be secure in their persons, houses, papers, and effects, against unreasonable searches and seizures, shall not be violated, and no warrants shall issue, but upon probable cause, supported by oath or affirmation, and particularly describing the place to be searched, and the persons or things to be seized.”

ศาลสูงสุดของสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินวางหลักไว้ว่า ผู้มีอำนาจออกหมายจะต้องเป็นศาล ในบางมลรัฐมีการกำหนดว่าในกรณีที่ต้องมีการออกหมายนั้นต้องอยู่ในความควบคุมของอัยการและศาล อัยการ มีบทบาทในการควบคุมอำนาจของตำรวจ โดยกฎหมายบังคับให้อัยการต้องให้ความเห็นชอบในหมายจับนั้นก่อน มิฉะนั้นแล้วศาลจะออกหมายนั้นไม่ได้ กล่าวคือ เจ้าหน้าที่ตำรวจต้องนำหมายไปให้อัยการตรวจสอบ พร้อมสำนวนการสอบสวน อัยการจะพิจารณาให้ความเห็นชอบในหมาย และอาจมีการสอบสวนเจ้าหน้าที่ตำรวจ เพิ่มเติมในกรณีมีข้อสงสัย หากอัยการเห็นชอบจะลงลายมือชื่อด้านหลังสำนวนคดี และเจ้าหน้าที่ตำรวจจะนำ หมายนั้นไปยังศาลต่อไป มิฉะนั้นแล้วศาลจะออกหมายไม่ได้ มีผลให้อัยการมีบทบาทในการกั้นการออกหมายของตำรวจอย่างใกล้ชิด อันเป็นการป้องกันการขอออกหมายโดยปราศจากเหตุอันสมควร เพื่อให้ศาล เป็นผู้ควบคุมการขอหมายของตำรวจได้อย่างถูกต้องรัดกุมได้<sup>๙</sup>

## ๒) สาธารณรัฐฝรั่งเศส

ในสาธารณรัฐฝรั่งเศส การจับผู้ต้องสงสัยถือเป็นข้อยกเว้นและไม่อาจกระทำได้ในชั้น การสอบสวนเบื้องต้น<sup>๑๐</sup> ส่วนหมายจับซึ่งเป็นคำสั่งศาลนั้น ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา ๑๓๑<sup>๑๑</sup> กำหนดให้ผู้พิพากษาไต่สวนจะออกหมายจับได้เฉพาะกรณีที่บุคคลที่ค้นหาหลบหนี หรือพำนัก อยู่นอกราชอาณาจักรของสาธารณรัฐฝรั่งเศส และเป็นความผิดมีขมิมโทษซึ่งมีโทษจำคุก หรือโทษที่สูงกว่าเท่านั้น ซึ่งการกั้นการออกหมายจับก่อนการออกหมายนั้น ผู้พิพากษาไต่สวนจะออกหมายจับได้ต่อเมื่อได้รับฟังความเห็นของ อัยการแห่งสาธารณรัฐก่อน มิฉะนั้นแล้วต้องเริ่มต้นด้วยการออกหมายให้นำตัวมา แล้วจึงออกหมาย ชังบุคคล ดังกล่าวต่อไป<sup>๑๒</sup> ส่วนกรณีที่สามารถจับได้โดยไม่มีหมายจับ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาฝรั่งเศส มาตรา ๗๓<sup>๑๓</sup> กำหนดให้บุคคลใด ๆ สามารถจับผู้กระทำความผิดอุกฤษโทษซึ่งหน้า หรือความผิดมีขมิมโทษ ซึ่งหน้าที่มีอัตราโทษจำคุกได้ โดยจะต้องนำตัวผู้กระทำความผิดไปยังเจ้าพนักงานตำรวจฝ่ายคดีซึ่งท้องที่ที่ใกล้ที่สุด

<sup>๙</sup> เกียรติขจร วัจนะสวัสดิ์, “บทบาทของอัยการในการควบคุมอำนาจของตำรวจในสหรัฐอเมริกา” ในรายงานสัมมนา เรื่อง การปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงาน คณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, ๒๕๓๓), น. ๔๐-๔๑.

<sup>๑๐</sup> ปาลิตา ไตรสารศรี. (๒๕๕๔). การกั้นการออกหมายจับ. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะ นิติศาสตร์. น. ๙๒.

<sup>๑๑</sup> Article 131 “ If the person has absconded or if he resides outside the territory of the Republic, the investigating judge may, after hearing the opinion of the district prosecutor, issue an arrest warrant against him if the offence carries a misdemeanour imprisonment penalty or a more serious penalty.” (<https://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8891> สืบค้นเมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๖๔)

<sup>๑๒</sup> อุทัย อาทิวา, “การจับการค้นในประเทศฝรั่งเศส,” สำนักงานศาลยุติธรรมสถาบันวิจัยและพัฒนาคดี นิติศาสตร์เสวนา ครั้งที่ ๕/๒๕๕๓ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยและพัฒนาคดี, ๒๕๕๓), น.๑

<sup>๑๓</sup> Article 73 “ In the event of a flagrant felony or of a flagrant misdemeanour punished by a penalty of imprisonment, any person is entitled to arrest the perpetrator and to bring him before the nearest judicial police officer.” (<https://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8891> สืบค้นเมื่อ ๔ มกราคม ๒๕๖๔)

ส่วนการกลั่นกรองหลังการออกหมาย เมื่อจับบุคคลตามหมายจับได้แล้ว ภายใน ๒๔ ชั่วโมง ต้องนำตัวผู้ถูกจับมาปรากฏต่อหน้าผู้พิพากษาไต่สวน หรือผู้พิพากษาหัวหน้าศาล หรือผู้พิพากษาที่ได้รับมอบหมาย จากผู้พิพากษาหัวหน้าศาล เพื่อทำการไต่สวนและอาจถูกคุมขังชั่วคราวภายใต้เงื่อนไขกฎหมาย โดยผู้พิพากษาไต่สวน อาจสั่งให้ปล่อยตัวโดยมีหรือไม่มีคำสั่งควบคุมของศาลภายหลังจากฟังความเห็นของอัยการแห่งสาธารณรัฐ โดยบุคคลที่ถูกไต่สวนต้องรับรองว่าจะมาปรากฏตัวในทุกขั้นตอนของกระบวนการพิจารณาโดยเร็วที่สุด และจะแจ้งให้ผู้พิพากษาไต่สวนทราบถึงความเคลื่อนไหว ซึ่งอัยการแห่งสาธารณรัฐอาจร้องขอในเวลาใด ๆ ให้อัยการปล่อยตัวบุคคล ดังกล่าวได้ ซึ่งผู้พิพากษาไต่สวนจะต้องส่งสำนวนคดีพร้อมความเห็นตนไปยังผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการคุมขังภายใน ๕ วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอจากอัยการแห่งสาธารณรัฐ และผู้พิพากษาแห่งเสรีภาพและการคุมขังต้องสั่งภายใน ๓ วันทำการ<sup>๑๔</sup>

### ๓) ประเทศญี่ปุ่น

การสอบสวนของประเทศญี่ปุ่นนั้น เจ้าหน้าที่ตำรวจหรืออัยการจะต้องรวบรวมพยานหลักฐาน ให้ได้มากที่สุดด้วยตนเองก่อนที่จะใช้วิธีการจับกุม โดยจะต้องพิจารณาอย่างรอบคอบเกี่ยวกับความน่าจะเป็น และพยานหลักฐานต่าง ๆ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนในกระบวนการสอบสวนในคดีอาญา มาตรการในการจับกุมจึงใช้เฉพาะกรณีจำเป็นภายใต้เงื่อนไขพฤติการณ์พิเศษ ตามประมวลกฎหมาย วิธีพิจารณาความอาญาญี่ปุ่น มาตรา ๑๙๗ แม้ว่าโดยพฤติการณ์เจ้าหน้าที่ของรัฐอาจจับและควบคุมผู้กระทำผิดได้ แต่เจ้าหน้าที่ตำรวจและอัยการมักจะไม่ใช่มาตรการบังคับตราบที่การสอบสวนคดีอาญาสามารถกระทำได้ โดยไม่ต้องจับกุมและควบคุมตัวผู้กระทำความผิด ดังนั้น ถ้าเห็นว่ามีเหตุจำเป็นอัยการหรือเจ้าหน้าที่ตำรวจ อาจเรียกผู้ต้องสงสัยมาพบเพื่อสอบปากคำ ซึ่งถ้าผู้ต้องสงสัยไม่ถูกจับกุมหรือควบคุมตัวอยู่ก็อาจปฏิเสธ ที่จะมาปรากฏตัวได้ และหากมาปรากฏตัวก็สามารถไปเสียเมื่อใดก็ได้ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาญี่ปุ่น มาตรา ๑๙๘<sup>๑๕</sup>

<sup>๑๔</sup> Article 147 “ In every case, a release with or without judicial supervision may be ordered on his own motion by the investigating judge after hearing the opinion of the district prosecutor, on the condition that the person under judicial examination undertakes to appear for every procedural step as soon as he is required to do so and keeps the investigating judge informed of all his movements.

The district prosecutor may also request release at any time. Unless he orders the person's release, the investigating judge must, within five days of the district prosecutor's requisitions, send the case file, accompanied by this own reason opinion, to the liberty and custody judge, who rules with three within three working days.” (<https://www.legislationline.org/documents/action/popup/id/8891> สืบค้นเมื่อวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๕)

<sup>๑๕</sup> ปิยพร เกษมภักดีพงษ์. (๒๕๕๖). บทบาทของอัยการในการกำกับดูแลการสอบสวน : ศึกษากรณีการตรวจสอบการขอออกหมายอาญาในชั้นเจ้าพนักงาน. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์. น. ๗๘.

## ภาคผนวก ค

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๗/๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวก  
ในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัด  
การสอบสวนคดีอาญา

## ภาคผนวก ค

คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่ ๔๑๙/๒๕๕๖ เรื่อง การอำนวยความสะดวก  
ในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวนและมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เร่งรัด  
การสอบสวนคดีอาญา



คำสั่งสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

ที่ ๕๑๗/๒๕๕๖

เรื่อง การอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน  
และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา

เนื่องจากปัจจุบันรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มีบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องสิทธิและเสรีภาพส่วนบุคคลและสิทธิในกระบวนการยุติธรรมไว้ ประกอบกับมีการแก้ไขปรับปรุงประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการของสำนักงานตำรวจแห่งชาติในบางเรื่องไม่สอดคล้องกับหลักกฎหมายที่ได้มีการเปลี่ยนแปลงไป จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขเรื่องการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในการสอบสวนคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญาเสียใหม่

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑(๔) แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๗ ที่ให้อำนาจในการออกคำสั่งนี้ โดยมีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๙ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๔ มาตรา ๓๕ มาตรา ๓๖ มาตรา ๔๑ มาตรา ๔๕ และมาตรา ๕๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยบัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย จึงออกคำสั่งโดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับเรื่องการอำนวยความสะดวกยุติธรรมในคดีอาญา การทำสำนวนการสอบสวน และมาตรการควบคุม ตรวจสอบ เฝ้าระวังการสอบสวนคดีอาญา ไว้ท้ายคำสั่งนี้

ทั้งนี้ ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๕๖ เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

พลตำรวจเอก

(อดลย์ แสงสิงแก้ว)

ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ

## ภาคผนวก ง

เรื่องร้องเรียนของนางสาวเจระรณะ ดอเลาะ เรื่อง ขอร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่  
ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ลงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๔

กลุ่มงาน กมธ.การกฎหมาย  
การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

620/64

สำนักกรรมการ ๒  
รับที่ ๑๐๔๑/๖๔  
วันที่ ๒๖ ต.ค. ๖๔  
เวลา ๐๙.๓๐

44 หมู่ที่ 2 ตำบลบานา อำเภอยะหริ่ง  
จังหวัดปัตตานี 94150

วันที่ 24 ตุลาคม 2564

กลุ่มงานบริหารทั่วไปสำนักกรรมการ ๒
เลขรับ 1419/64
วันที่ ๒5 ต.ค. ๖๔
เวลา 13.18
ส่งกลุ่มงาน ๒๒ ดำเนินการ

เรื่อง ขอร้องเรียนการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา  
เรียน ประธานกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน  
(ประสานงานผ่าน ส.ส.อาดิลัน อาลีอิสเฮาะ)

สิ่งที่ส่งมาด้วย 1.สำเนาหนังสือรับรองคดีถึงที่สุด ของนายอาหมีน กาซอ ในคดีศาลจังหวัดปัตตานี  
2.สำเนารับทักการจับกุมและคำร้องขอฝากขังของนายอาหมีน กาซอ สภ.เมืองยะลา

ข้าพเจ้านางสาวเจระอเมาะ ดอเลาะ อายุ 43 ปี เป็นภรรยาที่ถูกต้องตามหลักการศาสนาอิสลามของ  
นายอาหมีน กาซอ ผู้เสียหายจากการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ข้าพเจ้ามีความ  
ประสงค์ที่จะร้องเรียนพฤติกรรมและการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา มี  
รายละเอียดข้อเท็จจริงดังนี้

นายอาหมีน กาซอ อายุ 44 ปี อยู่บ้านเลขที่ 40/9 หมู่ที่ 2 ตำบลปิตุมุติ อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี เป็นอดีต  
ผู้ต้องขังเรือนจำกลางปัตตานี ถูกจับกุมดำเนินคดีตามหมายจับอาญาของศาลจังหวัดปัตตานี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553  
ทั้งหมด 5 คดี ศาลได้พิพากษาขังคุกและคดีถึงที่สุดแล้ว 4 คดี รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือรับรองคดีถึง  
ที่สุด สิ่งที่ส่งมาด้วยข้อ 1 และศาลได้พิพากษาลงโทษจำคุก 1 คดี ซึ่งนายอาหมีน กาซอ ถูกจำคุกรับโทษตามคำ  
พิพากษาของศาลแล้ว มีกำหนดพ้นโทษเมื่อวันที่ 14 ตุลาคม 2564 ที่ผ่านมา

ในวันดังกล่าว ขณะที่นายอาหมีน กาซอ กำลังจะได้รับการปล่อยตัวจากเรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี ได้มีเจ้า  
พนักงานตำรวจของสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ได้ทำการอายัดตัวนายอาหมีน กาซอ แล้วนำตัวมาควบคุมที่สถานี  
ตำรวจภูธรเมืองปัตตานี และเจ้าพนักงานตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองปัตตานี ได้ประสานงานให้เจ้าพนักงานตำรวจ  
ชุดจับกุมของสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา มาจับกุมนายอาหมีน กาซอ ตามหมายจับของศาลจังหวัดยะลา ที่ จส.  
49/2550 ลงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2550 เพื่อส่งให้พนักงานสอบสวนแจ้งข้อกล่าวหา และยื่นคำร้องขอฝากขังต่อศาล  
จังหวัดยะลา เพื่อเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีอาญาตามกระบวนการยุติธรรมต่อไป

ข้าพเจ้าขอร้องเรียนว่า คดีนี้ พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ได้ยื่นคำร้องขอออกจับหมาย  
คดีอาญาของนายอาหมีน กาซอ เมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2550 รายละเอียดปรากฏตามสำเนารับทักการจับกุมและสำเนาคำ  
ร้องขอฝากขังของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา สิ่งที่ส่งมาด้วยนี้ ข้อ 2

หลังจากที่นายอำมีน กาชอ ถูกจับกุมและดำเนินคดีตามหมายจับของศาลจังหวัดปัตตานี นายอำมีน กาชอ ถูกคุมขังระหว่างการพิจารณาคดีที่เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานีมาโดยตลอด ซึ่งพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลาทราบดีแล้วนั้น จึงได้ดำเนินการยื่นคำร้องขออายัดตัวไว้ที่เรือนจำกลางจังหวัดปัตตานี และต่อมาประมาณเดือนสิงหาคม 2563 พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลาได้เข้ามาแจ้งข้อกล่าวหาให้นายอำมีน กาชอ รับทราบข้อกล่าวหาตามหมายจับของศาลจังหวัดยะลา ซึ่งขณะนั้นนายอำมีน กาชอ อยู่ระหว่างการรับโทษจำคุกตามคำพิพากษาของศาลจังหวัดปัตตานีและคดีได้ถึงที่สุดแล้ว และพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลานั้นจะทราบถึงระยะเวลาการพ้นโทษของนายอำมีน กาชอ แล้ว แต่หลังจากแจ้งข้อกล่าวหาให้รับทราบแล้ว พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ไม่ได้มีการดำเนินการใดๆ เพื่อให้โอกาสนายอำมีน กาชอ ได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานของผู้ต้องหาแต่อย่างใด

การอายัดตัวของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ภายหลังจากที่นายอำมีน กาชอ พ้นโทษจากเรือนจำกลางจังหวัดปัตตานีแล้ว และกำลังจะได้รับอิสรภาพออกมาใช้ชีวิตในสังคมอย่างปกติสุขนั้น เป็นการกระทำที่ไม่สุจริต ทำให้นายอำมีน กาชอ ต้องเข้าสู่กระบวนการพิจารณาคดีใหม่อีกครั้งหนึ่ง ถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพในการใช้ชีวิตอีกครั้ง ทั้งที่พนักงานสอบสวนของสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา สามารถที่จะดำเนินการตามขั้นตอนของกระบวนการยุติธรรมในการพิจารณาคดีในคราวเดียวกันได้ แต่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ไม่ได้ดำเนินการแต่อย่างใด ทำให้นายอำมีน กาชอ ได้รับความเสียหายและถูกจำกัดอิสรภาพอีกครั้ง ปัจจุบันนี้นายอำมีน กาชอ ถูกคุมขังที่เรือนจำกลางยะลา คดีอยู่ระหว่างการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา และคดีนี้ศาลจังหวัดยะลาไม่อนุญาตให้มีการปล่อยตัวชั่วคราว

ข้าพเจ้าจึงขอร้องเรียนต่อคณะกรรมการการกฤษฎีกา การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน เพื่อดำเนินการตรวจสอบพฤติการณ์ความไม่สุจริตในการปฏิบัติหน้าที่ของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา และพิจารณาเพื่อหาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาการปฏิบัติของพนักงานสอบสวน และบรรเทาความเดือดร้อนของนายอำมีน กาชอ และครอบครัวต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

๒๕๖๓/๑๗๖ ๑๐/๑๖๕

(นางสาวเจระอเมาะ ดอเลาะ)

เบอร์โทรศัพท์ประสานงาน 061-886-2932

นางสาวเจระอเมาะ ดอเลาะ

๒๕๖๓ ๑๗ ๗ ๖๖ ๑๖๖ ๑๖๖๖๖๖ ๑๖๖๖๖๖  
๑๗ ๓ ๖.๐. 6 ๔

๑๕/๑๐/๑๖๔



ที่ ศย ๓๐๙.๐๐๗/ ๗๘

ศาลจังหวัดปัตตานี  
ถนนเดชา ปัตตานี ๙๔๐๐๐

### หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด

ด้วยคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๒๑/๒๕๕๓ คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๒๖๐/๒๕๕๔ ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายอามีนหรือซอเร กาชอ จำเลย เรื่อง ก่อให้เกิดเพลิงไหม้ ศาลได้อ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟัง เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๔ และอนุญาตให้โจทก์ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ถึงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๔ แต่คู่ความมิได้ยื่นอุทธรณ์แต่อย่างใด

จึงออกใบสำคัญเพื่อแสดงว่าคดีได้ถึงที่สุดแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๔

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕ .



สำเนาถูกต้อง

๖๗:๕๐๑๓๗ ๓๐๑๓๗

ที่ ศย ๓๐๙.๐๐๗/๑ ๓๕๗



ศาลจังหวัดปัตตานี ถนนปากน้ำ  
ตำบลรูสะมิแล อำเภอเมือง  
จังหวัดปัตตานี ๙๔๐๐๐

### หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด

ด้วยคดีอาญาหมายเลขดำที่ อ๑๓๒๒/๒๕๕๓ คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๒๓๗๖/๒๕๕๔ ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายอำมีนหรือซอเร กาซอ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อชีวิต พยายาม ทำให้เสียชีวิต ความผิดต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ศาลอาญพิพากษาศาลฎีกาให้คู่ความฟังเมื่อวันที่ ๑๒กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗ บัดนี้คดีถึงที่สุดแล้วจึงได้ออกใบสำคัญฉบับนี้ไว้เพื่อเป็นหลักฐาน

ออกให้ ณ วันที่ ๒๐ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔



สำเนาถูกต้อง

๒๕๖๑๒๗% ๑๐๑๗:

# สำเนา



ที่ ศย ๓๐๙.๐๐๗/พิเศษ

ศาลจังหวัดปัตตานี  
ถนนเดชา ปัตตานี ๙๔๐๐๐

## หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด

ด้วยคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๒๓/๒๕๕๓ คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๓๐๕/๒๕๕๕ ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายอาหมินหรือซอเร กาชอ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย ความผิดต่อเจ้าพนักงานในการยุติธรรม อั้งยี่ ซ่องโจร ความผิดต่อชีวิต ปล้นทรัพย์ ทำให้เสียทรัพย์ ความผิดต่อ พ.ร.บ.อาวุธปืน ฯ คดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๔๗/๒๕๕๓ คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๑๓๐๖/๒๕๕๕ ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายมะนาเชร์ จะปะภียา จำเลย ความผิดต่อความมั่นคงของรัฐ ความผิดเกี่ยวกับการก่อการร้าย อั้งยี่ ซ่องโจร ศาลได้อ่านคำพิพากษาศาลชั้นต้น เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๕ แต่คู่ความมิได้ยื่นอุทธรณ์แต่อย่างใด

จึงออกไปสำคัญเพื่อแสดงว่าคดีได้ถึงที่สุดแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มกราคม ๒๕๕๖

รับรองสำเนาถูกต้อง

ออกให้ ณ วันที่ ๑๘ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๗

(นายอาห์มัด อัลญามิน)

เจ้าพนักงานศาลยุติธรรมชำนาญการ

๒๐ ต.ค. ๒๕๖๕



ลักษณะ/พิมพ์.

สำเนาถูกต้อง

๖๗๕๖๐๒๗% ๓๐๑๒๗%



ที่ ศย ๓๐๙.๐๐๗/ ๑๑

ศาลจังหวัดปัตตานี  
ถนนเดชา จ.ปัตตานี ๙๔๐๐๐

## หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด

ด้วยคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๒๔/๒๕๕๓ คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๒๐๐๔/๒๕๕๔ ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายอามีนหรือซอเร กาชอ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อชีวิต พยายาม ความผิดต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ศาลได้อ่านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค ๙ ให้คู่ความฟังเมื่อวันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๕๕ และอนุญาตให้โจทก์ขยายระยะเวลายื่นฎีกาถึงวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕ แต่คู่ความมิได้ยื่นฎีกาแต่อย่างใด

จึงออกใบสำคัญเพื่อแสดงว่าคดีได้ถึงที่สุดแล้วตั้งแต่วันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๕

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕



สำเนาถูกต้อง

๖๗:๕๐๖๓๖: ๓๐๑๓๖



ที่ ศย ๓๐๙.๐๐๗/ ๗๖

ศาลจังหวัดปัตตานี  
ถนนเดชา ปัตตานี ๙๔๐๐๐

### หนังสือรับรองคดีถึงที่สุด

ด้วยคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๑๓๒๕/๒๕๕๓ คดีอาญาหมายเลขแดงที่ ๒๐๓๕/๒๕๕๔ ระหว่าง พนักงานอัยการจังหวัดปัตตานี โจทก์ นายอำมีนหรือซอเร กาชอ จำเลย เรื่อง ความผิดต่อชีวิต ความผิดฐานทำให้เสียทรัพย์ ความผิดต่อพระราชบัญญัติอาวุธปืนฯ ศาลได้อ่านคำพิพากษาให้คู่ความฟัง เมื่อวันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๕๔ และอนุญาตให้โจทก์ขยายระยะเวลายื่นอุทธรณ์ถึงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ แต่คู่ความมิได้ยื่นอุทธรณ์แต่อย่างใด

จึงออกใบสำคัญเพื่อแสดงว่าคดีได้ถึงที่สุดแล้ว ตั้งแต่วันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ออกให้ ณ วันที่ ๒๕ เดือน มิถุนายน พุทธศักราช ๒๕๕๕



สำเนาถูกต้อง


1๗๕๐1๗๗% ๐๐1๗๗%



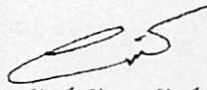
๔. ถ้าผู้ถูกจับประสงค์จะแจ้งให้ญาติหรือผู้ซึ่งตนไว้วางใจทราบถึงการจับกุมที่สามารถดำเนินการได้โดยสะดวก และไม่เป็นการขัดขวางการจับหรือการควบคุมผู้ถูกจับ หรือทำให้เกิดความไม่ปลอดภัยแก่บุคคลใด เจ้าพนักงานได้อนุญาตให้ผู้ถูกจับดำเนินการได้ตามสมควรแก่กรณีแล้ว
๕. ผู้ถูกจับได้รับทราบข้อกล่าวหาและรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุแห่งการจับแล้ว หรือได้แจ้งว่ามีหมายจับให้ผู้ถูกจับทราบและได้อ่านหมายจับให้ฟังแล้ว
๖. มีสิทธิได้รับการรักษาพยาบาลโดยเร็วเมื่อเกิดการเจ็บป่วย

อนึ่งในการจับกุมครั้งนี้ เจ้าพนักงานตำรวจมิได้ทำให้ทรัพย์สินของผู้ใดเสียหาย สูญหายหรือเสื่อมค่าแต่อย่างใด และมีได้บังคับขู่เข็ญหรือทำอันตรายแก่ร่างกายจิตใจของผู้ใดแต่ประการใด ได้อ่านบันทึกนี้ให้ผู้ถูกจับหรือผู้ต้องหาฟังและได้อ่านเองแล้ว รับว่าถูกต้อง จึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน

(ลงชื่อ) ..... ผู้ต้องหา/รับสำเนาบันทึกจับกุม  
(อาหมื่น กาชอ)

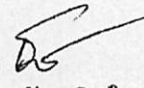
เจ้าหน้าที่ตำรวจ สภ.เมืองยะลา  
(ลงชื่อ) ร.ต.อ.   
(สกุลชื่อ วิจิตรธรรม)

หน./จับกุม (ลงชื่อ) ส.ต.อ.

  
(อนันต์ สัตตะพันธ์)

ร่วมจับกุม

(ลงชื่อ) ส.ต.ท.

  
(ธนาวัตร ปินใจ)

ร่วมจับกุมบันทึก/อ่าน

คำร้องขอฝากขังผู้ต้องหา ครั้งที่ ๑  
รับคำร้อง สำเนาให้ผู้ต้องหา เรียกไต่สวนผ่านการประชุมทางจอภาพ  
และสอบผู้ต้องหาในลักษณะการประชุมทางจอภาพในยังสถานีตำรวจ  
เนื่องจากป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ แล้วไม่  
คัดค้าน อนุญาตให้ฝากขังเป็นเวลา.....วัน และให้ฝากขังใน  
ลักษณะการประชุมทางจอภาพในครั้งต่อไปได้



ผู้พิพากษา  
พันตำรวจตรีหญิง..... ผู้ร้อง  
ก. น. ก. น. ๒๐ ผู้ต้องหา

คดีหมายเลขแดงที่...../๒๕๖๔  
ศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา

วันที่ ๑๕ เดือน ตุลาคม พุทธศักราช ๒๕๖๔

ความอาญา

ระหว่าง { พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา (พันตำรวจตรีหญิงพนิดา หงษา) ผู้ร้อง  
นายอามีน กาชอ อายุ ๔๔ ปี ไทย-ไทย ผู้ต้องหา

ข้าพเจ้า พันตำรวจตรีหญิงพนิดา หงษา ตำแหน่ง สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมือง  
ยะลา ขอยื่นคำร้องมีข้อความตามที่จะกล่าวต่อไปนี้

ข้อ ๑ ด้วยเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๐ นายเกียรติศักดิ์ หวังนุ้ย ผู้เสียหายแจ้งความร้อง  
ทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา

ปรากฏจากการสอบสวนของพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา ว่านายอามีน กาชอ  
อายุ ๔๔ ปี เชื้อชาติไทย สัญชาติไทย เลขประจำตัวประชาชน ๓-๙๔๑๐-๐๐๒๕๗-๖๑-๑ อยู่บ้านเลขที่ ๓๐๔ ตำบล  
ยะรัง อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี อาชีพไม่มี เบอร์โทรศัพท์ ๐๖๑๘๘๖๒๙๓๒ (ภรรยา) ผู้ต้องหา

ในการฝากขังครั้งแรกนี้ได้ดำเนินการผ่านโปรแกรมการประชุมทางจอภาพ ผู้ต้องหาไม่คัดค้าน

ได้หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญาร้ายแรง ซึ่งมีอัตราโทษอย่างสูงเกิน ๓ ปี

ผู้ต้องหาไม่มีความประสงค์ยื่นคำร้องขอปล่อยตัวชั่วคราวระหว่างสอบสวน

ได้หรือน่าจะได้กระทำความผิดอาญา และน่าจะหลบหนีหรือไปยุ่งเหยิงกับพยานหลักฐานหรือก่อ

อันตรายประการอื่น

ผู้ต้องหาดังกล่าวศาลได้ออกหมายจับไว้แล้ว ตามคำร้องขอออกหมายจับเลขที่.จส.๔๙/๒๕๕๐

ของศาลจังหวัดฉะเชิงเทรา ออกเมื่อวันที่.....๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐.....ซึ่งได้จับมาตามหมายจับดังกล่าว

เหตุกระทำความผิดที่เกิดขึ้นได้สวนล้ม ถนนสายยะลา-โต๊ะปาเกะ หมู่ ๗ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมือง จังหวัด  
ยะลา เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๐ เวลาประมาณ ๑๗.๒๕ น.

จับกุมตัวเมื่อ วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๑๖.๑๕ นาฬิกา

นำตัวถึงที่ทำการพนักงานสอบสวน วันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๑๘.๓๗ นาฬิกา

มีพฤติการณ์เกี่ยวกับการกระทำความผิด กล่าวคือ เมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๕๐ เวลาประมาณ ๑๗.๒๕  
น. ขณะที่นายเกียรติศักดิ์ หวังนุ้ย ผู้เสียหาย กำลังขับซึ่รถจักรยานยนต์ คันทะเบียน ๒๔๔ ปัตตานี มาตามถนนสาย  
ยะลา-โต๊ะปาเกะ เมื่อขับเข้ามาถึงบริเวณโค้งบ้านสวนส้ม หมู่ ๗ ตำบลสะเตงนอก อำเภอเมืองยะลา ผู้ต้องหาซึ่งทำ  
หน้าที่เป็นผู้ขับซึ่รถจักรยานยนต์ โดยมีนายสุไลมาน โฆษิตอาภา เป็นคนนั่งซ้อนท้าย ขับซึ่รถประภรถจักรยานยนต์  
คันที่นายเกียรติศักดิ์ฯ เป็นผู้ขับซึ่ และมีมารดาของนายกิตติศักดิ์ฯ นั่งซ้อนท้ายมาด้วย นายสุไลมาน โฆษิตอาภา ได้ใช้  
อาวุธปืนพกสั้นยิงนายเกียรติศักดิ์ฯ จำนวน ๓-๔ นัด กระสุนปืนถูกที่บริเวณหน้าหูด้านซ้าย จำนวน ๑ นัด  
นายเกียรติศักดิ์ฯ ได้รับบาดเจ็บ ผู้ต้องหาจึงขับซึ่รถจักรยานยนต์พานายสุไลมานฯ หลบหนีไป พนักงานสอบสวนได้

สแกนด้วย CamScanner

สำเนาถูกต้อง

๒๖๕๐๑๖๑๕ ๑๐๑๓๕

สอบสวนรวบรวมพยานหลักฐาน ขออนุญาตศาลจังหวัดยะลาออกหมายจับผู้ต้องหาไว้แล้ว ต่อมาตรวจสอบพบผู้ต้องหาถูกควบคุมตัวอยู่ที่เรือนจำปัตตานีในคดีอื่น พนักงานสอบสวนจึงได้อายัดตัวไว้ ต่อมาวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลาประมาณ ๑๓.๓๐ น. ผู้ต้องหาถูกปล่อยตัวจากเรือนจำจังหวัดปัตตานี มาควบคุมตัวไว้ที่สถานีตำรวจเมืองปัตตานีตามที่อายัดไว้ เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรเมืองยะลาจึงไปปรับตัวและทำการจับกุมตัวมาส่งพนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินคดีตามกฎหมาย

พนักงานสอบสวนได้แจ้งข้อหาและพฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดให้ผู้ต้องหาทราบว่า กระทำความผิด "ร่วมกันพยายามฆ่าผู้อื่นโดยไตร่ตรองไว้ก่อน มีอาวุธปืนและเครื่องกระสุนปืนไว้ในครอบครองโดยไม่ได้รับอนุญาต พกพาอาวุธปืนไปในเมืองหมู่บ้านหรือทางสาธารณะโดยไม่มีเหตุอันสมควรโดยไม่ได้รับอนุญาตให้มีอาวุธปืนติดตัว" อันเป็นความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๐, ๒๘๘, ๒๘๙(๔), พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พุทธศักราช ๒๔๙๐ มาตรา ๔ (๑, ๒), ๘ ทวิ, ๗๒, ๗๒ทวิ

ในชั้นสอบสวนผู้ต้องหา ให้การปฏิเสธตลอดข้อกล่าวหา

ข้อ ๒. พนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนและและควบคุมผู้ต้องหาจะครบ ๔๘ ชั่วโมง ในวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ เวลา ๑๘.๓๗ น. แต่การสอบสวนยังไม่เสร็จสิ้น เนื่องจากต้องรอผลตรวจลายพิมพ์ผู้ต้องหา มือและประวัติต้องโทษของผู้ต้องหา จากกองทะเบียนประวัติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ ด้วยความจำเป็นดังกล่าว จึงขออนุญาตฝากขัง ผู้ต้องหาระหว่างการสอบสวนมีกำหนด ๑๒ วัน นับแต่วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๖๔ ถึงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ ขอประทานศาลได้โปรดอนุญาตตามขอด้วย

ข้อ ๓. หากผู้ต้องหาขอปล่อยตัวชั่วคราว พนักงานสอบสวนไม่ขอคัดค้าน

ควรมีควรแล้วแต่จะโปรด

(ลงชื่อ) พันตำรวจตรีหญิง.....ผู้ร้อง  
( พนิดา หงษา )

คำร้องฉบับนี้ ข้าพเจ้า พันตำรวจตรีหญิงพนิดา หงษา สารวัตร (สอบสวน) สถานีตำรวจภูธรเมืองยะลา เป็นผู้เรียง/ผู้พิมพ์

(ลงชื่อ) พันตำรวจตรีหญิง.....เรียง/พิมพ์  
( พนิดา หงษา )

-ได้รับสำเนาคำร้องแล้ว  
-ไม่คัดค้านการฝากขัง  
ฝากรบบการประชุมทางจอภาพ  
ในครั้งต่อไป ทุกครั้ง  
๑1/๑1/๒๕๖๔.....ผู้ต้องหา

ด่วนที่สุด  
ที่ สผ ๐๐๑๘.๑๐/ ๕๖๕๙



สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
เลขที่รับ..... ๕๖๕๙/๖๖๕๖
วันที่..... ๒๖๓๑.๕๕.
เวลา..... ๑๕.๐๖๔.

สภาผู้แทนราษฎร  
ถนนสามเสน เขตดุสิต กทม. ๑๐๓๐๐

๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๕

เรื่อง การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น  
กราบเรียน ประธานสภาผู้แทนราษฎร

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานของคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน จำนวน ๑ ชุด  
ตามที่ที่ประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๒๑ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)  
วันพุธที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๒ ได้มีมติตั้งคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน  
ประกอบด้วย

๑. นายปิยบุตร แสงกนกกุล	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายสิระ เจนจาคะ	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นางสาวพรรณนิการ์ วานิช	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายคมเดช ไชยศิวามงคล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก
๘. นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค	ที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายรังสิมันต์ โรม	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๓. นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

ต่อมา นายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค ได้ขอลาออกจากการเป็นสมาชิกพรรคประชาธิปัตย์  
ตั้งแต่วันที่ ๙ ธันวาคม ๒๕๖๒ ทำให้ความเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและความเป็นกรรมการฯ สิ้นสุดลง  
ต่อมาในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๑ ครั้งที่ ๑๘ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพุธที่ ๑๕  
มกราคม ๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นางศรีสมร รัศมีฤกษ์เศรษฐ์ เป็นกรรมการในคณะกรรมการ  
การกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน แทนนายพีระพันธุ์ สาลีรัฐวิภาค จากนั้น นายปิยบุตร แสงกนกกุล  
และนางสาวพรรณนิการ์ วานิช ได้พ้นจากตำแหน่ง เพราะสมาชิกภาพสิ้นสุดลง เมื่อวันศุกร์ที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๓  
ต่อมา นายจุลพันธ์ อมรวิวัฒน์ ได้ขอลาออกจากการเป็นกรรมการในคณะกรรมการในวันที่ ๑๒  
มิถุนายน ๒๕๖๓ ในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๒ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่หนึ่ง)  
เป็นพิเศษ ในวันพฤหัสบดีที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์

นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ และนายสิงหนัด ตีนาง เป็นกรรมาธิการในคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน แทน

ในคราวประชุมคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๓๓ วันพุธที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๓ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. นายสิระ เจนจาคะ	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางศรีสมร รัตมีฤกษ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายคมเดช ไชยศิวงมกล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หก
๘. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๙. นายนิรมิต สุจารี	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายรังสีมันต์ โรม	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ	กรรมาธิการ
๑๓. นายสิงหนัด ตีนาง	กรรมาธิการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมาธิการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

ต่อมา นายสิระ เจนจาคะ ได้พ้นจากตำแหน่งเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๔ เพราะสมาชิกภาพ สิ้นสุดลง และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๓ ครั้งที่ ๒๓ (สมัยสามัญประจำปีครั้งที่สอง) วันพฤหัสบดีที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้งนายไพบูลย์ นิติตะวัน เป็นกรรมาธิการแทน

อนึ่ง นายวิสิทธิ์ พิทยาภรณ์ ได้พ้นจากกรรมาธิการในคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรม และสิทธิมนุษยชน เพราะลาออก และในคราวประชุมสภาผู้แทนราษฎร ชุดที่ ๒๕ ปีที่ ๔ ครั้งที่ ๖ (สมัยสามัญ ประจำปีครั้งที่หนึ่ง) วันพุธที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมเห็นชอบให้ตั้ง นายศุภชัย ใจสมุทร เป็นกรรมาธิการแทน และในคราวประชุมคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๐๐ วันพุธที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๖๕ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งตำแหน่งต่าง ๆ ของคณะกรรมการ ดังนี้

๑. นายศุภชัย ใจสมุทร	ประธานคณะกรรมการ
๒. นายชวลิต วิชยสุทธิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นางศรีสมร รัตมีฤกษ์เศรษฐ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สอง
๔. นายชัยวัฒน์ เป้าเปี่ยมทรัพย์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สาม
๕. ร้อยตำรวจเอก อรุณ สวัสดิ์	รองประธานคณะกรรมการ คนที่สี่
๖. นายคมเดช ไชยศิวงมกล	รองประธานคณะกรรมการ คนที่ห้า
๗. นายสุทัศน์ เงินหมื่น	ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ
๘. นายไพบูลย์ นิติตะวัน	รองประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

๙. นายชัยยันต์ ผลสุวรรณ	โฆษกคณะกรรมการ
๑๐. นายนิรมิต สุจारी	โฆษกคณะกรรมการ
๑๑. นายศาสตรา ศรีปาน	โฆษกคณะกรรมการ
๑๒. นายรังสีมันต์ โรม	กรรมการ
๑๓. นายสิงหนภณ ดีนาง	กรรมการ
๑๔. นายอาดิลัน อาลีอิสเฮาะ	กรรมการ
๑๕. นายกมลศักดิ์ ลีวาเมาะ	เลขานุการคณะกรรมการ

บัดนี้ คณะกรรมการได้จัดทำรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง “การตรวจสอบปัญหาการละเลยหรือล่าช้าในการดำเนินคดีกับผู้ถูกคุมขังโดยศาลในคดีอื่น” เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอเสนอรายงานของคณะกรรมการตามความในข้อ ๑๐๔ วรรคหนึ่ง ของข้อบังคับการประชุมสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๒ “เมื่อคณะกรรมการได้กระทำกิจการ พิเคราะห์สอบสวนหาข้อเท็จจริง หรือศึกษาเรื่องใด ๆ ตามหน้าที่และอำนาจหรือตามที่สภามอบหมายเสร็จแล้วให้รายงานต่อสภาตามระยะเวลาที่สภากำหนด”

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถืออย่างจริง



(นายศุภชัย ใจสมุทร)

ประธานคณะกรรมการการกฎหมาย การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

สำนักกรรมการ ๒

กลุ่มงานคณะกรรมการการกฎหมาย

การยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน

โทร. ๐ ๒๒๔๒ ๕๙๐๐ ต่อ ๖๓๒๑

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ law\_fairly@hotmail.com

กลุ่มงานพระราชบัญญัติและญัตติ ๑

สำนักการประชุม

เลขที่รับ

วันที่ ๒๑ / ก.ค. / ๖๕ เวลา ๑๕.๒๖ น.

กลุ่มงานบริหารทั่วไป สำนักการประชุม

รับที่ ๔๓๗ / ๒๕๖๕

วันที่ ๒๖ / ก.ค. / ๖๕ เวลา ๑๕.๒๖ น.

ส่งกลุ่มงาน ๗.๖.๖.๑ ดำเนินการ

กลุ่มงานระเบียบวาระ

รับที่ ๓๔๗ / ๒๕๖๕

วันที่ ๒๒ / ก.ค. / ๖๕ เวลา ๑๕.๓๐ น.